

MEDIÁLNÍ DÍLNA

Praktická metodika
k využívání aplikace Mediální dílny
včetně doplňkových lekcí
v off-line prostoru pro vyučující.

Aktivity jsou vhodné pro žákyně a žáky
2. stupně ZŠ a studentky a studenty středních škol.

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Agentura
pro sociální začleňování

Metodika pro vyučující

Mediální dílna

Původní koncepce Mediální dílny:
Jakub a Zuzana Demlovi, Dalibor Naar, Petra Svoboda,
Eva Růtová, Nikola Křístek

Aktualizováno v roce 2023 v rámci projektu
Místo pro všechny – budování prostoru pro vzájemné soužití.

Metodická a obsahová editace: Zuzana Hanajová, Hana Pazderová
Korektury a stylistická editace textu: Zuzana Hanajová
Grafická úprava: Eva Petruželková Divišová
Koordinace spolupráce: Pavel Petr

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Agentura
pro sociální začleňování

Norway
grants

OBSAH

Úvod k metodice Mediální dílny aneb než začnete	2
Role vyučujících	2
Struktura Mediální dílny	3
Výstupy on-line aktivit Mediální dílny	3
Jak používat tuto metodiku	4

DÍLNA 1

Tolerance – V čem jsme jiní a v čem stejní?	11
Vzdělávací cíle Dílny 1	11
Dílna 1 ve zkratce – cíle a provázanost jednotlivých aktivit a úkolů	12
Vazba Dílny na klíčové kompetence žákyň a žáků podle RVP	14
Vazba na průřezová témata a vzdělávací oblasti	15
DÍLNA 1 / AKTIVITA 1. 1. MAPA NENORMÁLNOSTÍ	16
DÍLNA 1 / AKTIVITA 1. 2. PLAKÁT – CO MÁME SPOLEČNÉHO?	20
DÍLNA 1 / AKTIVITA 1. 3. REFLEXE A ZVEŘJNĚNÍ VÝSLEDKŮ PRÁCE	22

DÍLNA 2

Předsudky – Dělalj šaty člověka?	26
Vzdělávací cíle Dílny 2	26
Dílna 2 ve zkratce – cíle a provázanost jednotlivých aktivit a úkolů	27
Vazba Dílny na klíčové kompetence žákyň a žáků podle RVP	29
Vazba na průřezová témata a vzdělávací oblasti	30
DÍLNA 2 / AKTIVITA 2. 1. OBJEVOVÁNÍ PŘEDSUDKŮ A STEREOTYPŮ	31
DÍLNA 2 / AKTIVITA 2. 2. TVORBA KOMIKSU	38
DÍLNA 2 / AKTIVITA 2. 3. ZVEŘJNĚNÍ A REFLEXE VÝSLEDKŮ PRÁCE	40

DÍLNA 3

Haló efekt – Je první dojem ten správný?	43
Vzdělávací cíle Dílny 3	43
Dílna 3 ve zkratce – cíle a provázanost jednotlivých aktivit a úkolů	44
Vazba Dílny na klíčové kompetence žákyň a žáků podle RVP	45
Vazba na průřezová témata a vzdělávací oblasti	46
DÍLNA 3 / AKTIVITA 3. 1. JÁ A MOJE IDENTITA	47
DÍLNA 3 / AKTIVITA 3. 2. NAJDĚTE OSOBU A VYTVOŘTE MEDAILONEK!	49
DÍLNA 3 / AKTIVITA 3. 3. SDÍLENÍ	51

Přílohy	52
---------------	----

Úvod k metodice Mediální dílny aneb než začnete...

Metodika k Mediální dílně přináší nástroje a metody pro práci v on-line editoru Mediální dílny i návazné prakticky uplatnitelné aktivity v off-line prostoru. Páteří Mediální dílny jsou 3 tvůrčí aktivity. Dílna 1 a 2 je koncipována jako program pro žákyně a žáky II. stupně ZŠ a Dílna 3 jako program pro středoškolské studentky a studenty. Dílny 1 a 2 byly pilotovány na devíti základních školách a víceletých gymnáziích po celé ČR v 6.–9. ročnících ZŠ (a odpovídajících ročnících víceletých gymnázií). Na základě této pilotáže je lze doporučit především 7.–9. ročníkům. Dílna 3 je doporučena pro střední školy, ale věříme, že ji lze využít i v praxi na jiných stupních.

Původně byla aplikace tvořena pro školy, ale její přínos může být patrný i pro zájmové vzdělávání či neziskové organizace.

Mediální dílna Místo pro všechny přináší nástroje a metody, které mladé lidi navádí k reflektovanému postoji k výzvám současnosti, který není založen jen na přebírání stereotypů z médií nebo rodiny, ale na aktivním zkoumání a kritickém myšlení. Dílny ani metodika nenabízí řešení těchto problémů, nejsou pokladnicí „pravd“, nehodnotí, co je „dobře“ a co „špatně“. Měly by především ukazovat, že tou hlavní výzvou současnosti je zodpovědné nakládání s vlastním úsudkem a prohlubování ostražitosti před předsudky, demagogiemi a ideologiemi jakéhokoliv typu.

Jednotlivci ve třídě si budují vlastní postoje na základě práce s moderními interaktivními nástroji a jsou vybízeni k aktivní komunikaci se svým okolím. Tři hlavní tvůrčí aktivity Mediální dílny jsou doplněny dalšími úkoly tak, aby vznikl vyvážený a ucelený vzdělávací program, uplatnitelný v rámci různých předmětů.

ROLE VYUČJÍCÍCH

Vyučující provázejí třídu procesem objevování a moderují diskuse ve školním kolektivu.

Jejich role je nezastupitelná především v okamžicích, kdy někteří jedinci potřebují získat zpětnou vazbu a odstup od různorodých názorů a postojů. Nehodnotí jejich názory, ale pomáhají jim uvědomit si, odkud se názory a postoje berou a čím jsou formovány. Zároveň jim umožňují vnímat škálu všech názorů a snaží se mezi nimi budovat základní kulturu diskuse i v tématech, která přinášejí silné emoce. Vedou žákovský kolektiv k naslouchání i k formulaci vlastních argumentů. Je pravděpodobné, že tyto Dílny některá témata teprve nastartují a bude třeba se k nim vracet. Je vhodné hlavní témata Díln (tolerance, jinakost, předsudky) co nejvíce provázat s různými předměty a vracet se k nim z perspektivy těchto předmětů i s určitým časovým odstupem.

Metodika klade důraz na skupinovou práci pod vedením vyučujících.

Metodika a především on-line prostředí umožňuje, aby všichni měli možnost v určitých fázích pracovat zcela samostatně (mají k dispozici on-line verzi této metodiky) a aby tvůrčí úkoly mohli realizovat případně i mimo školu (např. doma). Naopak skupinové aktivity (brainstorming, diskuse, reflexe praktických výstupů apod.) jsou koncipované tak, aby podněcovaly kultivovanou diskusi, výměnu a třibení názorů.

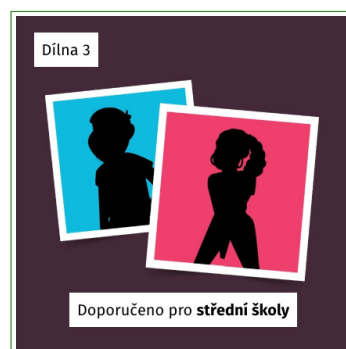
- Vyučující provází, koučují a moderují žákovský kolektiv.
- Kladou důraz na skupinovou práci (brainstorming, diskuse, reflexe praktických výstupů, ...).
- Nehodnotí názory a postoje jednotlivců, ale pomáhají jim nahlédnout na vlastní stereotypní postoje a reflektovat je.
- Ochraňují všechny ve třídě před aktivitami, které mohou narušit jejich soukromí, pozici v kolektivu a duševní integritu.

STRUKTURA MEDIÁLNÍ DÍLNY

Mediální dílna se skládá ze 3 Dílen, samostatných výukových bloků, které mají vlastní dramaturgii, cíle a výstupy. **Dílina 1** (Tolerance – plakát) a **Dílina 2** (Předsudky – animovaný komiks) jsou mezi sebou provázané relativně volně, vyučující si mohou vybrat pouze jednu z Dílen nebo obě v libovolném pořadí. **Dílina 3** (Haló efekt – medailonek) je vhodná pro studentky a studenty středních škol.

V každé Dílně jsou aktivity v on-line editoru aplikace provázané s úkoly pro off-line prostor, které všechny zúčastněné provedou hlavními tématy.

	HLAVNÍ TÉMA	PRAKTICKÁ PRÁCE, VÝSTUP
Dílina 1	Tolerance, jinakost	Tvorba plakátu (dvojportrét)
Dílina 2	Předsudky a stereotypy	Tvorba animovaného komiksu
Dílina 3	Haló efekt	Tvorba medailonku (fotka s otázkami)

VÝSTUPY ON-LINE AKTIVIT MEDIÁLNÍ DÍLNY

Cílem veškeré práce se třídou je **podpora vzájemné komunikace týkající se sdělení vytvořených v Mediální dílně**. Výstupy v podobě plakátu, komiksu a medailonku se dají s ostatními sdílet v on-line prostoru Mediální dílny. Sdílení je velmi výrazným aktem a mělo by být dobrovolné. Nezávisle na tom, jestli budou všichni sdílet, nebo ne, je třída vedena k tomu, aby byla ochotna o svých pracích mluvit a naslouchat pohledům druhých. Z technického hlediska není zveřejnění výstupů možné bez souhlasu vyučujících – na nich je rozhodnutí, jaké výstupy mohou tvůrkyňe a tvůrci ukázat ostatním ve třídě.

Vyučující motivují žákovský kolektiv k aktivní komunikaci se svým okolím, je však důležité, aby rozhodnutí sdílet/zveřejnit předcházela důkladná úvaha a společná diskuse (vodítka pro diskusi jsou součástí me-

todiky). Z pedagogického hlediska tedy není hlavním výstupem z Dílny pouze samotné mediální sdělení (plakát, animovaný komiks, medailonek), ale reflexe procesu a **rozhodnutí „sdílet/nesdílet – zveřejnit/nezveřejnit“, které všichni dokážou kultivovaně vysvětlit a obhájit.**

Zpětná vazba (reakce) od ostatních spolužaček a spolužáků je kýženu poslední fází celého procesu. Pokud se někdo pro zveřejnění rozhodne, měl by dobře rozumět všem rizikům, která se zveřejněním mohou souviset (negativní reakce okolí apod.). Úkolem vyučujících je pomoci všem jedincům zvážit všechna pro a proti a ochránit je před aktivitami, které by mohly narušit jejich soukromí a duševní integritu.

- Jádrem práce je vzájemná komunikace týkající se sdělení vytvořených v Mediální dílně.
- Výstupy v podobě plakátu, komiksu nebo medailonku jednotlivci mohou (ale nemusí!) sdílet se spolužačkami a spolužáky, jedná se o jejich osobní volbu.
- Vysvětlené a obhájené rozhodnutí „sdílet/nesdílet – zveřejnit/nezveřejnit“ je důležitým výstupem z práce.

JAK POUŽÍVAT TUTO METODIKU

Metodika provází vyučující jak páteří Mediální dílny, kterou jsou 3 on-line aktivity, tak aktivitami, které mohou předcházet nebo následovat. **Nabízí doporučený postup** – mnohým bude vyhovovat používat ji „doslovně“, pro některé bude pouze inspirací nebo impulsem k vytvoření vlastních postupů. V obou případech by hlavním vodítkem měly být cíle jednotlivých aktivit a úkolů. Ty definují, k čemu aktivity nebo úkoly slouží, co má být jejich výstupem a jaký mají mít dopad na žákovský kolektiv. **Respektování těchto cílů, vzájemné provázanosti aktivit a „dramaturgické“ gradace procesu v kombinaci s vlastní kreativitou vyučujících může přinést ty nejlepší výsledky.**

U každé Dílny jako celku je uvedena **minimální časová dotace na její realizaci**. Zde je třeba zdůraznit, že se jedná o minimální nutnou časovou dotaci, která by měla zajistit naplnění cílů Dílny. Doporučujeme proto vyčlenit si na práci o něco více času – v praxi se může snadno stát, že drobné skluzky nakonec způsobí nedostatek času na závěrečnou reflexi, která je v procesu zcela zásadní. Práce by neměla být překotná, všichni by měli mít čas každý úkol „strávit“ a mezi aktivitami se „nadechnout“. U jednotlivých aktivit a úkolů jsou proto doporučené časové dotace, ale je zcela přirozené na vyučujících, zda vymezený čas zachovají, nebo si jej upraví.

Základním rozhodnutím vyučujících je, zda budou Dílny realizovat v celku, tzn. vyčlení souvislý časový blok např. v rámci projektové výuky, nebo zda je rozdělí do několika různých předmětů (např. ČJ, VV, ICT) a mezi aktivitami tak vzniknou menší či větší časové prodlevy. Každá varianta má svá pro a proti a odvíjí se většinou od možností každé školy a způsobu, jakým organizuje výuku.

V praxi se osvědčilo rozdělení Dílen do více předmětů a zapojení více vyučujících do realizace. Tento způsob umožňuje nahlížet na témata z různých úhlů – nejen prisma daného předmětu – a obohacuje průběh o zkušenosti dalších lidí. Ke zvážení je též možnost párové výuky, ve které Dílny vedou společně dvě nebo dva vyučující: rozdělí (střídají) si role, ve kterých například někdo moderuje a někdo asistuje třídě při praktické práci, případně pomáhá facilitovat diskuse v paralelních skupinách... Tato metoda může skvěle zrychlit celý průběh Dílen, zvýší časovou efektivitu a vyučujícím zajistí větší jistotu při práci, obzvláště v situaci, kdy je pro ně téma relativně nové (vyučující se vzájemně podporují a doplňují, společně reflektují průběh a mohou si dát zpětnou vazbu).

V textu metodiky jsou odlišené pasáže (ve světle zelených boxech), které jsou určené pro třídu. Jedná se především o instrukce.

Piktogramy: online lekce

 forma práce

 čas na úkol

 pomůcky potřebné k plnění úkolu

Metodiku k Dílně 1 a 2 názorně doplňuje [video dokument](#), který ukazuje průběh několika pilotních Dílen realizovaných v podmínkách různých škol, možné přístupy vyučujících k metodice i paletu reakcí zúčastněných tříd.

- Metodika nabízí doporučený postup, jak vytvořit ucelený program, jehož jádrem je práce v on-line nástrojích.
- Při úpravách metod a postupů je vhodné věnovat pozornost cílům aktivit a úkolů a jejich návaznosti.
- Doporučené časové dotace jsou orientační, je odpovědností vyučujících odhadnout potřebnou časovou dotaci na základě schopností dané třídy.
- V praxi se osvědčilo rozložení realizace jednotlivých Dílen do více předmětů, zapojení více vyučujících nebo párová výuka.
- Metodiku názorně doplňuje [video dokument](#), dostupný na webu Mediální dílny, který ukazuje průběh několika pilotních Dílen realizovaných v podmínkách různých škol.
- Textová metodika odlišuje pasáže určené vyučujícím a třídě.

VAZBA NA KLÍČOVÉ KOMPETENCE RVP, NÁROKY NA MOTIVACI A DOVEDNOSTI ZÚČASTNĚNÝCH

Učení bývá zpravidla nejefektivnější, když aktivuje a podporuje rozvoj dovedností současně v kognitivní, emocionální i senzomotorické oblasti. Jádrem Mediální dílny je praktická práce (tvorba) všech zúčastněných opřená o jejich názory a postoje. Ty se snaží formulovat, analyzovat, sdílet, obhajovat a srovnávat v rámci kolektivu i mimo něj, případně přehodnocovat v průběhu práce. Z hlediska často používané (revidované) Bloomovy taxonomie kognitivních dovedností Mediální dílna nejvíce **pracuje s oblastí vyšších myšlenkových operací jako je analýza, hodnocení, syntéza**. Zapojuje ale i emocionální složku osobnosti – hodnocení názorů jiných lidí, jejich srovnávání, zvnitřňování si nově nabytých poznatků (např. rozhodnutí názory lépe vysvětlit a obhájit, případně je během diskuse přehodnotit). Mediální dílna rozvíjí isenzomotorické dovednosti, především během tvorby (dvojportrétu, komiksu, medailonku), v rámci které jsou mladí lidé podporováni dát svým myšlenkám konkrétní formu s využitím předpřipravených nástrojů a vizuálních elementů (postavy, komiksové bubliny, texty). Mediální dílna tedy podporuje racionální i emocionální uchopení tématu a skrze uvádění svých poznatků, myšlenek a názorů do praxe rozvíjí komunikační a tvůrčí kapacity jednotlivců.

Zde se dostáváme k problematice klíčových kompetencí tak, jak je definuje RVP. **U každé Dílny je uvedena vazba na klíčové kompetence RVP, která slouží jako základní vodítko pro začlenění Mediální dílny do ŠVP školy. Obecně lze říct, že Dílny mají potenciál výrazně přispět k rozvoji klíčových kompetencí a průřezových témat, neboť propojují vědomosti, dovednosti a postupy z různých oblastí.**

Důležité je též vnímat Mediální dílnu z hlediska nároků na motivaci a zapojení jednotlivců do výuky. Je zřejmé, **že zaměření na praktickou tvorbu, diskusi a reflexi vlastní práce vyžaduje vysokou míru motivace a zapojení.** Pedagog Zdeněk Bělecký navrhl taxonomii míry zapojení s osmistupňovou škálou. Promítneme-li Mediální dílnu do této škály, vidíme, že pro dobrý průběh a naplnění vzdělávacích cílů je třeba aktivizovat všechny zúčastněné v úrovních 4–6. Práce od nich vyžaduje zapojení na psychofyzické úrovni (autentické jednání), proces v nich stimuluje emocionální prožívání a tříbení hodnot spojených s řešenými tématy. Toto prožívání je zakončeno reflexí, ve které dokážou popsat posun, který v nich nastal (pokud nastal). Zcela zásadní je spolupráce v rámci týmu a participace na průběhu procesu, tedy spoluvytváření (a spoluodpovědnost) za průběh. Jak poznamenává sám autor taxonomie, není pravděpodobné, že budou v rámci jedné třídy nebo kolektivu všichni na stejné úrovni (schopnosti) angažovanosti. Nicméně je důležité mít v kolektivu určité „kritické“ množství „vysoce angažovaných“ jedinců, kteří dokážou stimulovat své spolužačky a spolužáky a nastartovat dostatečnou dynamiku v kolektivu.

1. Účast	Fyzická přítomnost – skupina je tam, kde probíhá výuka.
2. Sledování	Skupina navazuje oční kontakt s vyučujícími, pozoruje jejich jednání, případně sleduje médium.
3. Zaujetí	Skupina neverbálně i verbálně (mimikou, gesty, případně i polohlasným komentářem nebo ojedinelými spontánními výkřiky) reaguje na obsah výuky.
4. Zapojení	Psychofyzická aktivita – jednotlivci ve skupině jsou ochotni jednat , něco předvést, vykonat, zahrát, vystoupit před ostatními s alespoň dočasným vyloučením ostražitosti a nedůvěry. Sdělují vlastní zkušenosti, názory a hodnotící postoje. Důležité je autentické jednání bez stylizace.
5. Prožívání	Probíhá tříbení, přetváření a hierarchizace hodnot, informací, pocitů, vztahů, přesvědčení, očekávání a postojů. Může být provázeno různými podobami formulování probíhajících změn a náhlými změnami jednání. Prožívání je ukončeno reflexí , která může mít nejrůznější formy.
6. Participace	Jednotlivci ve skupině se podílí na rozhodování o průběhu vlastního učení i o průběhu učení skupiny. Hodnotí argumenty, nikoli jejich nositele. Akceptují jiné zkušenosti, názory a postoje, přijímají nezbytná omezení vyvolaná situací. V této fázi se postupně vytrácí soutěživost.
7. Sdílení	Zvnitřňování, identifikace – skupina se ztotožňuje s poznávacími a hodnotovými cíli výuky. Skupinová komunikace se orientuje na dosažení zvolených cílů, vstupy jednotlivců většinou vedou ke stupňování kvality vyučování. Všichni mohou experimentovat s různými rolami, jejichž prostřednictvím z různých úhlů zkoumají jednání, situace a procesy.
8. Utváření	Utváření vlastního učení – skupina je sama schopna zformulovat své cíle a nalézat prostředky k jejich dosažení. Práce je strukturovaná a zpravidla končí zřetelným výstupem. Skupina je schopna taktně, ale pravdivě a objektivně zhodnotit průběh i výsledek vlastní činnosti.

Z hlediska zapojení je zcela klíčové, aby se třída k realizaci Dílen dobrovolně rozhodla a byla tím pádem základně motivovaná k práci. Všichni by měli dobře rozumět smyslu a cílům práce a potenciálnímu přínosu pro ně samotné (například nová forma práce, atraktivní výstupy v podobě animovaného komiksu, možnost prezentovat svůj názor apod.). **Velmi nevhodné je Mediální dílnu využít k „zaplnění děr“ ve výuce, k suplování apod. Vzhledem k závažnosti témat může být výsledek takto vágně pojaté práce kontraproduktivní až škodlivý.**

Smysluplná realizace Mediální dílny vyžaduje určitou míru připravenosti žákovského kolektivu (a vyučujících). Myslíme tím především připravenost na způsoby práce, které vyžadují opuštění schématu „dobře – špatně“, zapojení celé osobnosti a určitou míru jejich proaktivity a spoluodpovědnosti za průběh práce. Ve školách, ve kterých není diskuse, kritické myšlení a spolupráce standardem, je na vyučujících zvážit, zda před Dílny nezařadit nějaké „zahřívací“ kolo, které pomůže třídu naladit na nové metody. **V rámci pilotáže se nicméně ukázalo, že mladí lidé možnost vzájemné diskuse a spolupráce ve třídě velmi vítají a považují ji za jeden z největších přínosů práce s Mediální dílnou.**

- Mediální dílna podporuje rozvoj dovedností současně v kognitivní, emocionální i senzomotorické oblasti.
- Klade nároky v oblasti vyšších myšlenkových funkcí jako je analýza, hodnocení a syntéza.
- U každé Dílny je uvedena vazba na klíčové kompetence v RVP.
- Je zcela klíčové, aby se třída k realizaci Dílen dobrovolně rozhodla a byla tím pádem základně motivována k práci.
- Velmi nevhodné je Mediální dílnu využít k „zaplnění děr“ ve výuce, k suplování a podobně.
- Mladí lidé možnost vzájemné diskuse a spolupráce ve třídě velmi vítají a je pro ně zpravidla jedním z největších přínosů práce s Mediální dílnou.

JAK POUŽÍVAT WEBOVÝ PORTÁL A ON-LINE NÁSTROJE

Webový portál (www.medialnidilna.mistoprovsechny.cz) s on-line tvůrčími nástroji (editory) je hlavní součástí Mediální dílny. Ačkoliv je ale metodika založena na práci v těchto editorech, zabírá práce v on-line nástrojích zhruba jen 1/3 časové dotace každé Dílny (aktivity předcházející a navazující na práci v editorech, jsou nezávislé na počítači, internetu, tabletu a využívají běžně dostupné pomůcky: papír, tužka, tabule, flipchart). Zcela prakticky: v počítačové učebně tedy stačí strávit přibližně třetinu času (zpravidla jednu klasickou vyučovací hodinu), zbytek výuky je možné realizovat v běžné třídě s běžnými pomůckami.

Veškeré on-line nástroje jsou jak vyučujícím, tak jednotlivcům ve třídě dostupné až po registraci a přihlášení do pracovního prostředí přes domovskou stránku portálu medialnidilna.mistoprovsechny.cz. Tento mechanismus garantuje bezpečné prostředí a kontrolu nad procesy a výstupy. Žákovský kolektiv sdílí jedno pracovní prostředí (tzv. třída/skupina), ve kterém všichni tvoří a zveřejňují své práce. Různé třídy/skupiny si navzájem nevidí sdílené výstupy.

V rámci on-line prostředí jsou stanoveny 2 role:

Správkyně nebo správce třídy/skupiny – vyučující zakládá třídu/skupinu, stává se správkyňou nebo správcem této třídy/skupiny, díky tomu může především administrovat celý svůj žákovský kolektiv, tedy všechny přidávat a odebírat a schvalovat výstupy, které chtějí jedinci zveřejnit s ostatními.

Členka nebo člen třídy/skupiny – každý jednotlivec ve třídě získá samostatný přístup do třídy/skupiny (má vlastní účet) a je na něm se rozhodnout, jestli chce svou práci zveřejnit s ostatními. Zveřejnění práce je pak podmíněno schválením správkyně nebo správce.

Webový portál je technicky vyřešen tak, aby fungoval v aktuálních verzích většiny webových prohlížečů (IE, Firefox, Safari, Google Chrome), **doporučujeme však používat Google Chrome, který zaručuje největší spolehlivost.**

Web je optimalizován pro prohlížení i na mobilních zařízeních, nicméně nejlepšího uživatelského zážitku lze dosáhnout na stolním počítači, notebooku nebo tabletu s dostatečně velkým rozlišením obrazovky (alespoň 1280 × 800 pixelů).

V rámci on-line prostředí je vyučujícím dostupná on-line verze metodiky.

Ovládání on-line editorů je velmi jednoduché a intuitivní a není nutné třídu speciálně proškolenat. Většina je schopna pracovat na základě velmi stručných pokynů vyučujících.

- Práce v on-line nástrojích zabere zhruba 1/3 časové dotace každé Dílny.
- Veškeré on-line nástroje jsou vyučujícím i jednotlivcům ve třídě dostupné až po registraci a přihlášení do pracovního prostředí.
- Ovládání editorů je velmi jednoduché a intuitivní a není nutné třídu speciálně proškolenat.
- On-line portál nabízí on-line verzi metodiky včetně příloh.
- Vyučující mají kontrolu nad výstupy, které mohou sdílet s ostatními.
- Webový portál a on-line nástroje je vhodné používat na stolním počítači, notebooku nebo tabletu s dostatečně velkým rozlišením obrazovky (optimálně alespoň 1280 × 800 pixelů).
- Pro prohlížení doporučujeme používat prohlížeč Google Chrome.

PRINCIPY SPOLUPRÁCE

Před začátkem Dílen je ideální se třídou projít základní principy spolupráce. Tato část je velice důležitá, jelikož slouží jako preventivní opatření před možnými konflikty v průběhu aktivit.

V případě porušování principů během aktivit na ně lze odkazovat a mluvit o jejich významu.

MLUVÍME SAMI ZA SEBE – je v pořádku, když nesouhlasíme s názorem, který od někoho slyšíme. To, že každý člověk věci vidí jinak, tvoří vzrušující mozaiku, ve které máme všichni právo na svůj kousek. Myšlenky ostatních tedy vyslechneme s respektem.

PRÁVO NA NÁZOR – každý hlas má své místo a je třeba mu naslouchat. Snažíme se být vědomě přítomní a dáváme tomu, kdo mluví, tolik pozornosti, kolik potřebujeme i my, když chceme sdílet s ostatními. (V případě, že třídě dělá problém naslouchání, dá se použít mluvící předmět (reálný, nebo imaginární). Kdo je na radě, má plnou pozornost ostatních a zároveň nemusí reagovat a může poslat předmět dál.)

MLUVÍME JEN O PŘÍTOMNÝCH

DŮVĚRA – co zazní při aktivitě, zůstává jen ve skupině, která byla přítomná. Informace nesdělujeme v ostatních třídách ani nepřítomným spolužačkám a spolužákům.

PRÁVO ŘÍCT STOP – aktivity jsou dobrovolné. Všichni se rozhodují sami za sebe, jestli se jich účastní. Každý člověk je za své „ano“ a „ne“ odpovědný. Je na nás, jestli budeme mít chuť vykročit ze své komfortní zóny a poznat o trochu víc sami sebe, anebo v danou chvíli příležitost vynecháme.

OTÁZKY JSOU VÍTÁNY – každá otázka je správná – ptáme se kdykoliv a na cokoliv!

OTEVŘENOST – čím víc do toho dáme, tím víc si z toho odneseme. Program je nastavený tak, aby rozvíjel prožitý zážitek a sblížoval nás s ostatními. Aby se to ale mohlo stát, je třeba tomu jít naproti. To často stojí odvahu a investici energie.

VLASTNÍ ODPOVĚDNOST – všichni jsou odpovědní za svoje vlastní základní potřeby a jejich naplňování – pokud si potřebujeme odskočit / jíst / pít / protáhnout se – je třeba pouze dát vědět, že se vzdálíme. Cílem programu je umožnit nové zážitky a zkušenosti. K tomu je třeba, abychom sdíleli, co potřebujeme.

CITLIVÝ PŘÍSTUP K MINORITÁM – podrobněji rozepsáno v [Příloze 1](#) Citlivý přístup k minoritám.

- Předem domluvené podmínky spolupráce pomáhají předcházet konfliktům a přispívají k bezpečnému prostředí.
- Každý nese odpovědnost za svoje vyjádření i míru zapojení.
- Jedinci pocházející z některé z minorit by neměly být využívány a priori pro modelové situace v souladu s [Přílohou 1](#) Citlivý přístup k minoritám.

Dílna 1

doporučeno pro 2. stupeň ZŠ

Dílna 1

Tolerance – V čem jsme jiní a v čem stejní?

Lidé jsou si v mnoha věcech podobní a v některých velmi rozdílní. Existují vedle nejrůznějších odlišností nějaké hodnoty společné všem lidem napříč politickými režimy, kulturami a náboženskými vyznáními? A pokud ano, jaké to jsou? Co nás spojuje s člověkem žijícím na druhém konci světa, který má úplně jiný způsob života? Dokážeme porozumět jeho pohledu na svět a tolerovat jeho odlišné zvyky a chování? A co je to vlastně tolerance? Je důležité být tolerantní? A kdy se přílišná tolerance stává naší slabinou?

Při tvorbě plakátu (dvojportrétu) na téma „Jsem jako ty“ se žákyně a žáci konfrontují s neznámým a jim vzdáleným člověkem jiného životního stylu, etnického původu nebo vyznání. Svou tvář spojí s tváří tohoto „cizího člověka“ a vymyslí společné téma, které je s ním přes odlišnosti pojí dohromady. Výsledkem je plakát, který mohou vytisknout nebo sdílet on-line.

VZDĚLÁVACÍ CÍLE DÍLNY 1

Hlavním cílem je naplnit pojem tolerance konkrétními významy. Po této Dílně by tolerance neměla být pro jedince ve třídě prázdným pojmem, ale měli by být schopni téma definovat vlastními slovy a vztáhnout jej k vlastnímu životu. Důležité je propojit pojem tolerance s konceptem lidských práv a svobod, jak jsou chápána v evropském kontextu. Žákyně a žáci si na konkrétních příkladech uvědomí, že tolerance, lidská práva a svobody jsou podmíněny geograficky a historicky a nejsou zcela samozřejmým civilizačním výdobytkem. Téma si poté zvnitřní během tvorby plakátu. Snaží se vcítit do neznámého odlišného člověka a vytvářejí dvojportrét, který vzniká propojením jejich obličejů s obličejem této osoby. Zde se téma tolerance rozšiřuje o empatii, schopnost vcítit se do prožívání světa jiného člověka. Dílna tedy podporuje racionální uchopení tématu i zapojení tvůrčího a emocionálního aspektu.

Informace a poznatky nejsou v metodice nachystány, ale čekají na zformulování. Žákyně a žáci hledají své vlastní postoje a argumenty na základě svých dosavadních zkušeností. Během práce se setkají s pojmy, které sice používají, ale bude je zřejmě třeba významově ukotvit a vyjasnit (tolerance, empatie, minorita, majorita, Všeobecná deklarace lidských práv apod.). Pokuste se společně se s nimi tyto pojmy naplnit konkrétními významy. Podporujte je v hledání jejich vlastních významů těchto pojmů. Nejde o nalezení akademických definic, ale o vytvoření základního rámce, který umožní společné porozumění tématu. Na konci Dílny by měli všichni významům pojmů lépe rozumět, vnímat základní vztahy mezi nimi (např. jak spolu souvisí tolerance a lidská práva) a měli by být schopni tyto vztahy vysvětlit na příkladech ze svého života.

Měli by si uvědomit, že Česká republika je součástí evropského demokratického prostoru, ve kterém se státy zavazují k dodržování práv a svobod všech osob podle Všeobecné deklarace lidských práv. Díky širšímu úhlu pohledu na téma tolerance by měli zjistit, že tato práva vždy nebyla a někde stále nejsou dodržována. V praktické části Dílny jsou postaveni před výzvou tuto svobodu sami aktivně podpořit a obhajovat skrze tvorbu angažovaného plakátu.

V roli vyučujících zkuste vnímat křehké otázky tolerance, které se mohou osobně týkat některých ze třídy (např. přítomnost žákyň a žáků různé národnosti, etnického původu či vyznání) – viz [Příloha 1 Citlivý přístup k minoritám](#).

Je možné, že ve vaší třídě tato Dílna další témata související s tolerancí teprve nastartuje. Díky aktivitám Dílny se vám ukážou aktuální názory vašich svěřenkyň a svěřenců a jejich pohled na problematiku. Možná zjistíte, že k tématům jako je např. otroctví mají všichni emocionální odstup (mají to „vyřešené“) a ve třídě panuje jednoznačný konsensus, v některých tématech naopak vůbec.

Vaším úkolem není názory, které se objeví, hodnotit, ale pomoci žákyním a žákům podívat se na vlastní pochybnosti, předsudky a zlehčování a společně o nich diskutovat. Pravděpodobně společně s nimi zjistíte, že na mnoho sporných otázek nenaleznete jednoznačnou odpověď. Právě uvědomění si nejednoznačnosti a subjektivity v nahlížení na téma a respektování odlišného názoru ostatních bude pro žákyně a žáky základním vkladem pro další práci, především rozhodnete-li se společně s nimi realizovat další Dílny (animovaný komiks, medailonek).

DÍLNA 1 ve zkratce

CÍLE A PROVÁZANOST JEDNOTLIVÝCH AKTIVIT A ÚKOLŮ

Dílna 1 se skládá ze tří aktivit, které na sebe navazují a tvoří provázaný celek. Jednotlivé aktivity se člení na úkoly. Níže uvedený přehled aktivit a úkolů slouží pro orientaci ve struktuře Dílny. Zadání k jednotlivým aktivitám a úkolům je podrobně rozvedeno dále v textu.

AKTIVITA 1. 1. MAPA NENORMÁLNOSTÍ |cca 90 minut|

Žákyně a žáci se zamýšlí nad tím, co je a není (pro jednotlivé z nich) normální. Od svého osobního pohledu se posouvají k tématu společenských norem, práv a svobod a jejich porušování ve světě. Ačkoliv tato práce není nutnou podmínkou pro to, aby následně, v rámci druhé aktivity, vytvořili angažovaný plakát, aktivita slouží jako důležité „naladění se“ na téma, umožňuje jeho konceptualizaci a je příležitostí propojit s tímto tématem znalosti nabyté z jiných předmětů i osobní zkušenost jednotlivců ve třídě.

ÚKOL 1. 1. 1. Co je normální/nenormální? |20 minut|

Žákyně a žáci se zamýšlí nad tím, co je a co není (pro jednotlivé z nich) normální. Vybrané fenomény následně srovnávají v kolektivu.

ÚKOL 1. 1. 2. Porušovaná práva a svobody (brainstorming) |15 minut|

Žákyně a žáci hledají co nejvíce práv a svobod, které jsou nebo byly někde porušovány.

ÚKOL 1. 1. 3. Lidská práva |20–30 minut|

Žákyně a žáci si přečtou Všeobecnou deklaraci lidských práv a pokusí se porušovaná práva a svobody z předchozí aktivity přiřadit k určitému článku.

ÚKOL 1. 1. 4. Skupinová diskuse |20 minut|

Žákyně a žáci si ujasní, že společenský konsensus nad tím, co je a není normální, prochází neustálou proměnou. Součástí této křehké společenské diskuse jsou zákony a nepsané kulturní, etické, morální a náboženské zvyklosti. V případě, že se lidé na společenských normách neshodnou, nastává konflikt.

AKTIVITA 1. 2. PLAKÁT – CO MÁME SPOLEČNÉHO? |45 minut|

Žákyně a žáci vytvoří plakát na podporu tolerance. Zkombinují svůj portrét s fotografií osoby, která by měla být na první pohled jiná. Plakát doplní vlastním heslem, které poukáže na společné hodnoty nebo zájmy dvou různých lidí.

ÚKOL 1. 2. 1. Být aktivní, nebo pasivní? |15 minut|

Žákyně a žáci se seznámí s kampaněmi, které podporují menšiny nebo upozorňují na kontroverzní jednání. Pro tyto plakáty propůjčují tváře známé osobnosti, obyčejní lidé, pohádkové nebo fiktivní postavy. Zamyslí se nad tím, zda rovněž chtějí vystupovat v kampani na podporu tolerance.

ÚKOL 1. 2. 2. Tvorba plakátu (práce v on-line editoru) |30 minut|

Žákyně a žáci vytvoří v on-line editoru plakát, který následně mohou, ale nemusí sdílet s ostatními.

AKTIVITA 1. 3. REFLEXE A ZVEŘEJNĚNÍ VÝSLEDKŮ PRÁCE |45 minut|

Aktivita slouží jako shrnutí práce v celé Dílně a tematizuje poslední fázi tvůrčího aktu – prezentaci, zveřejnění. Žákyně a žáci jsou postaveni před rozhodnutí zveřejnit/nezveřejnit svůj plakát pro ostatní. Vhodnou otázkou může být, zda by byli ochotní sdílet výsledek práce na svých sociálních sítích. Své rozhodnutí by měli být schopni vysvětlit a obhájit. Nezávisle na tom, zda svou práci zveřejní nebo ne, reflektují celý průběh Dílny a snaží se pojmenovat přínosy procesu pro sebe i pro skupinu jako celek.

ÚKOL 1. 3. 1. Tolerance a já |15 minut|

Žákyně a žáci se samostatně, bez vlivu ostatních, zamyslí nad tím, jaký mají vztah k toleranci.

ÚKOL 1. 3. 2. Zveřejnění plakátů (navazuje na aktivitu 1. 2. 2.) |15 minut|

Společnou diskusí žákyně a žáci zváží důsledky zveřejnění svých prací a rozhodnou se, zda se o svou práci podělí s ostatními, nebo plakáty nevystaví. Diskuse může být o tom, zda by výsledek zveřejnili na svém profilu na sociálních sítích. Svá rozhodnutí obhájí.

ÚKOL 1. 3. 3. Reflexe výsledků |15 minut|

Žákyně a žáci zhodnotí průběh práce v Dílně. Pokusí se pojmenovat si pro sebe přínos Dílny, zda se dozvěděli nové věci, zda jim práce pomohla na téma nově nahlédnout, zda jejich názory utvrdila nebo případně i pomohla přehodnotit, zda se dozvěděli něco nového o ostatních.

VAZBA DÍLNY NA KLÍČOVÉ KOMPETENCE ŽÁKYŇ A ŽÁKŮ PODLE RVP

Kompetence k učení

- pojmy jako jinakost, tolerance, normálnost, lidská práva a svobody dokážou definovat vlastními slovy a vztáhnout je ke svému každodennímu životu
- skrze téma tolerance dokážou propojit znalosti nabyté v různých předmětech a uvědomují si význam těchto znalostí pro formování svého občanského postoje (dokážou vnímat smysl nabytých vědomostí a dovedností pro svůj každodenní život)
- dokážou popsat posun, který v nich díky práci nastal (pokud nastal), a přínosy pro své učení (zda se dozvěděli nové věci, zda jim práce pomohla na téma nově nahlédnout, utvrdila jejich názory nebo případně je i pomohla přehodnotit, zda se něco nového dozvěděli o svých spolužačkách a spolužácích apod.)

Kompetence k řešení problémů

- vnímají nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, ve kterých jsou porušována obecně uznávaná práva osob nebo skupin osob
- na základě schopnosti vcítit se do jiných lidí dokážou analyzovat postoje různých lidí v konfliktních situacích a pochopit důvody jejich jednání, dokážou navrhnout strategie řešení nebo cestu ke zmírnění konfliktu či nedorozumění

Kompetence komunikativní

- formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřují se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchají promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reagují, účinně se zapojují do diskuse, obhajují svůj názor a vhodně argumentují
- využívají informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívají získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

- dokážou analyzovat zpětnou vazbu od publika a využít ji k pochopení odlišných názorů a postojů
- přispívají k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápou potřebu efektivně spolupracovat s ostatními při řešení daného úkolu, oceňují zkušenosti druhých lidí, respektují různá hlediska a čerpají ponaučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají

Kompetence občanské

- respektují přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, jsou schopni se vcítit do pozice ostatních, odmítají útlak a hrubé zacházení, uvědomují si povinnost postavit se fyzickému i psychickému násilí
- chápou základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, jsou si vědomi svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- uvědomují si důležitost aktivního občanského postoje
- dokážou zvolit míru své angažovanosti ve veřejném dění vzhledem ke svým schopnostem a dokážou vyhodnotit rizika plynoucí z angažovaného jednání v konfliktních situacích

VAZBA NA PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

Multikulturní výchova / Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech / Mediální výchova / Výchova demokratického občana / Umění a kultura / Jazyk a jazyková komunikace / Osobnostní a sociální výchova / Člověk a společnost

Důraz na témata dle vzdělávacích oblastí:

Člověk a společnost – Především v úkolu 1. 1. 2. (Porušovaná práva a svobody) se mohou žákyně a žáci ponořit do historie vývoje práv a svobod.

Mediální výchova – Žákyně a žáci si ověří, zda jsou schopni si vytvořit vlastní názor prostřednictvím diskuse s ostatními. Zároveň si uvědomí, zda šíří nestranné ověřené informace, nebo zaujatá sdělení či dokonce propagandu.

Umění a kultura – Vytvořit výtvarné sdělení, které nemá pouze estetickou hodnotu, ale může být angažované, vyžaduje určitou míru odpovědnosti, informovanosti a odvahy. Žákyně a žáci si během Dílny mohou tvorbu uměleckého a zároveň aktivistického díla vyzkoušet.

MAPA NENORMÁLNOSTÍ

ÚKOL 1. 1. 1. CO JE NORMÁLNÍ/NENORMÁLNÍ?

Čas

20 min

Forma práce

ve skupině

Pomůcky

[Příloha 2](#) Obrázky normální/nenormální,

[Příloha 3](#) Papírky „normální“ a „nenormální“

**Zadání
pro třídu:**

Rozdělte se do dvojic nebo vícečlenných skupin. Podívejte se na obrázky na stole. K papírkům „normální“ a „nenormální“ přiřazujte jednotlivé obrázky. O svých rozhodnutích diskutujte.

Instrukce pro vyučující:

Třídu rozdělte do dvojic nebo vícečlenných skupin. Pro každou dvojici/skupinu vytiskněte obrázky uvedené v [Příloze 2](#) Obrázky normální/nenormální a rozstříhané papírky z [Přílohy 3](#) Papírky „normální“ a „nenormální“, ke kterým budou obrázky přiřazovat. Nechejte je o svých názorech diskutovat. Po přiřazení obrázků žáky a žáky dovedte ke zjištění, že je často bráno jako norma něco, co je dovolené zákonem, normami dané společnosti a zvyky. Často je také považováno za něco „nenormálního“ to, co porušuje lidská práva.

Můžete také položit otázku, jestli by stejné rozdělení platilo i v minulosti.

ÚKOL 1. 1. 2.

PORUŠOVANÁ PRÁVA A SVOBODY (brainstorming)

Čas

15 min

Forma práce

ve skupině

Pomůcky

flipchart/tabule, fixy

**Zadání
pro třídu:**

Společně vymyslete co nejvíce práv a svobod, které jsou nebo byly někde porušovány.

Instrukce pro vyučující:

Nechte nejprve žákyně a žáky pracovat samostatně písemně zhruba 3–5 minut, pak je vyzvěte ke společnému sdílení. Postupně za sebou nahlas sdělí ostatním jedno heslo, pak ho napíšou na tabuli. Abyste neztráceli čas, tak jich může zapisovat víc najednou. V této fázi nic nehodnoťte a netřídte. Nesnažte se hesla příliš zobecňovat, někteří jedinci pak nemusí v obecném hesle najít svou původní myšlenku. Vrzání židlí a přesun žákyně a žáků k tabuli by se neměl zvrhnout v chaos, aby se hesla neopakovala a všichni o nich měli přehled.

Jestliže žákyně a žáci nedokážou vytvořit seznam porušovaných práv a svobod, vyzvěte je, aby si vzpomněli na obrázky z prvního úkolu. Dále jim pomáhejte otázkami typu:

- Napadá vás, co je v jiných zemích zakázáno (od Asie přes Afriku až po Ameriku)?
- Jsou některé věci pro věřící nepřijatelné z důvodů náboženství (snažte se představit si různá náboženství)?
- Vraťme se do historie – co bylo dříve zakázáno (socialismus, protektorát, Rakousko-Uhersko, feudalismus, ...)?
- Představte si různá státní uspořádání a politické systémy, co je kde dovoleno a zakázáno (parlamentní demokracie, diktatura, absolutismus, feudalismus, císařství)?
- Měli muži, ženy, děti, chudí lidé nebo zajatci vždy stejná práva jako mají dnes?

Čas

20–30 min

Forma práce

v menších skupinách

Pomůcky

flipchart/tabule, papíry, tužky, vytištěná Všeobecná deklarace lidských práv
([Příloha 4](#) Lidská práva s obrázky)

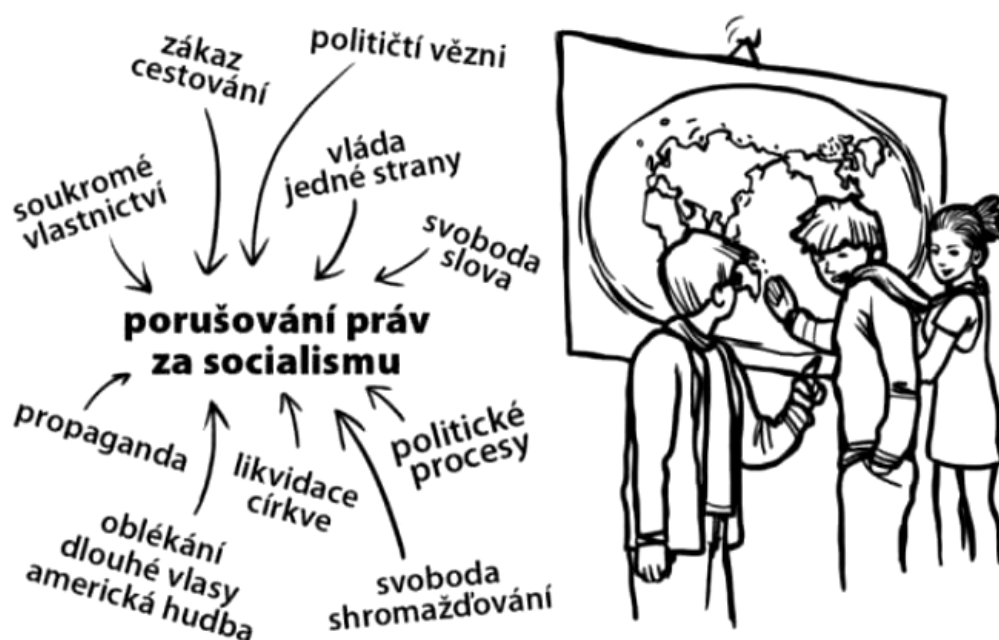
Zadání pro třídu:

Rozdělte se do menších skupin po 4–5 členech. Podívejte se na tabuli na porušovaná práva a svobody, které jste vymysleli v předchozí aktivitě. Pokuste se je přiřadit k určitému článku Všeobecné deklarace lidských práv.

- Přidali byste do Všeobecné deklarace lidských práv něco dalšího? Nebo máte pocit, že obsahuje vše?

Instrukce pro vyučující:

Pro aktivitu je důležité, abyste každé skupině poskytli Všeobecnou deklaraci lidských práv. Můžete jim vytisknout pouze textovou podobu, nebo vydání s obrázky (viz [Příloha 4](#) Lidská práva s obrázky) pro lepší vizualizaci.

Čas

20 min

Forma práce

v menších skupinách

Pomůcky

tužky, [Příloha 5](#) Diskuse ohledně tolerance

Ve skupinkách po 4–5 diskutujte nad následujícími otázkami. Vaším cílem je sdílet osobní názory a postřehy, není důležité najít učebnicové definice. Ke každé otázce krátce poznamenejte výsledek vaší debaty:

Otázky do diskuse:

1. Myslíte, že je těžké, aby se lidé dohodli na tom, co je normální? Vzpomeňte si na obrázky z prvního úkolu, najděte takový, na který máte někteří z vás odlišný názor. Dohodnete se mezi sebou, jak by se k danému problému mělo přistupovat?
2. Kdo určuje, co je ještě normální a co už není?
3. Co je to tolerance?
4. Co se stane, když nebudeme tolerantní?
5. Najděte v historii nebo v současném světě konkrétní příklady, ve kterých nenávisť k odlišnosti přerostla v nebezpečný konflikt.
6. Můžeme být někdy příliš tolerantní?
7. Dokážete vysvětlit slova menšina/minorita a většina/majorita?
8. Cítili jste se někdy být součástí menšiny?

Zadání**pro třídu:****Instrukce pro vyučující:**

Vytiskněte žákovskému kolektivu otázky (viz [Příloha 5](#) Diskuse ohledně tolerance). Podle potřeby můžete některé otázky vynechat.

Jestliže žákyně a žáci nejsou zvyklí společně diskutovat, je třeba jim pomoci. Smyslem aktivity není najít správnou odpověď, ale společně diskutovat. Během práce možná zjistíte, že v některých oblastech tápou nebo se v názorech rozcházejí. Po práci v menších skupinkách o otázkách diskutujte s celou třídou. Je-li to pro vás důležité, můžete dbát na to, aby si všichni klíčové poznatky zapsali.

Abyste se na diskusi mohli připravit, níže najdete závěry z proběhlé pilotáže k některým otázkám:

1. Snažte se s žákyněmi a žáky najít opravdu konkrétní příklad, na který mají odlišný názor (časté bývá například vlastnictví zbraní), vyzvěte je, aby se snažili jeden druhého přesvědčit, nebo se pokusili shodnout na kompromisním názoru. Podařilo se jim to?
2. Třída často přichází s tím, že si míru normality určuje jednotlivec sám. To je do jisté míry pravda, měli byste se ovšem dopátrat toho, že určité chování upravuje zákon nebo nepsané kulturní, etické, morální, náboženské, ale také rodinné zvyklosti.
8. Některým jedincům se nedaří najít odpověď. Můžete jim pomoci – dost možná byli někdy v menšině holek proti většině kluků nebo naopak. Případně mohli při cestě do zahraničí zažít nepříjemný pocit související s tím, že byli zrovna národnostní menšinou.

PLAKÁT: CO MÁME SPOLEČNÉHO?

ÚKOL 1. 2. 1. BÝT AKTIVNÍ, NEBO PASIVNÍ?

 Čas	15 min
 Forma práce	individuální
 Pomůcky	dataprojektor, Příloha 6 Kampaně

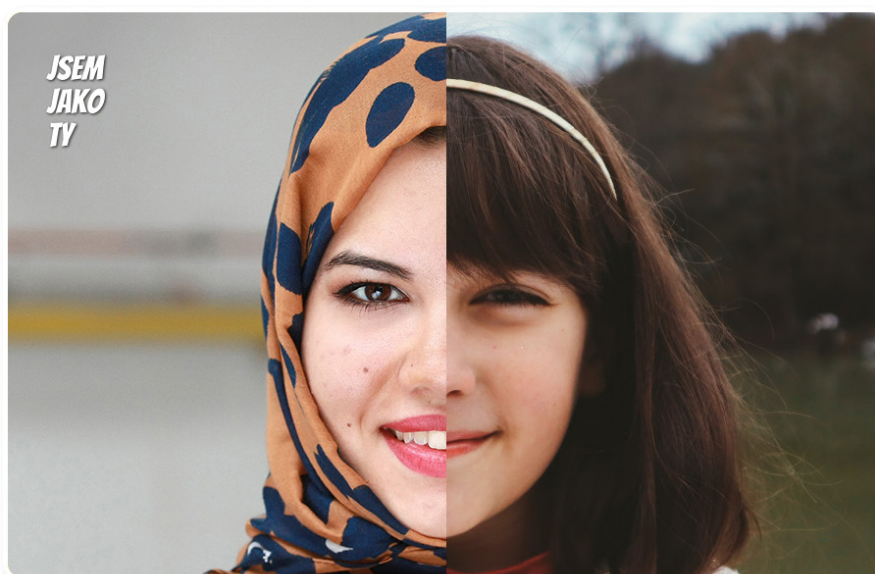
Zadání pro třídu:

Prohlédněte si plakáty různých kampaní, pro které propůjčili svou tvář obyčejní lidé, známé osobnosti, ale i třeba pohádkové nebo fiktivní postavy.
(viz [Příloha 6](#) Kampaně)

Instrukce pro vyučující:

Ukažte žákyním a žákům kampaně z [Přílohy 6](#) Kampaně. Během promítání je připravte na to, že podobnou kampaň následně vytvoří. Můžete jim klást otázky typu:

- Víte, co je to kampaň?
- Čeho se tyto kampaně týkají?
- Podpořili byste některou z těchto kampaní?
- Propůjčili byste vy sami svou tvář nějaké smysluplné kampani?

Čas

30 min

Forma práce

individuální

Pomůckyon-line editor, fotoaparáty (případně fotoaparát na mobilu), tužky,
Příloha 7 Dotazník**Zadání
pro třídu:**

Vyberte z fotografií v on-line editoru postavu, jejíž obličej připojíte ke svému portrétu. Měl by to být člověk, který se od vás odlišuje, reprezentuje rozdílné sociokulturní zázemí nebo zastává jiné postoje a názory. Díky rozdílu mezi dvěma polovinami obličeje – vaším a portrétem v on-line editoru – vytvoříte kontrast, který upozorní na to, že jste sice rozdílní, ale můžete mít i něco společného. Vyfotografujte se, svou fotografii vložte do on-line editoru a vytvořte svůj vlastní dvojportrét. Postupujte podle níže uvedeného návodu.

Doporučený postup:**1. Vyfotografujte svůj obličej.**

Jak se vyfotit? Na fotografii by měla být pouze vaše hlava zepředu, snažte se, aby nebyla nakloněná do strany, dopředu či dozadu. Pro fotografování využijte nejlepší osvětlení, jaké máte k dispozici. Zkontrolujte, zda vám vyhovuje pozadí, na kterém se budete fotografovat. Uvažujte i nad tím, jaký výraz budete na fotografii mít, váš portrét může vyjadřovat nejrůznější emoce, což ponese vždy jiný význam (smutek, radost, neutrální výraz, extrémní grimasa, která může sklouznout v parodii). Nejlépe by měl být váš výraz stejný, jaký má polovina tváře druhého člověka, aby šly obličeje dobře zkombinovat.

2. Fotografii nahrajte do počítače.

3. V on-line editoru svou fotografii zkombinujte s fotografií druhého člověka, kterého jste si vybrali pro svůj plakát.

4. Vyplňte „dotazník“ o druhém člověku (viz **Příloha 7** Dotazník). Dotazník slouží k tomu, abyste se mohli zamyslet nad tím, jaká ta druhá osoba asi je, jaké má zájmy a v co věří.

5. Dokončete dvojportrét v on-line editoru. Doplněte dvojportrét heslem (Proč si můžeme být podobní), které vyjádří, co máte společného. Může to být důležitá hodnota, základní lidská potřeba nebo jen zájem o něco z běžného života. Inspirovat se můžete například poslední větou dotazníku.

Instrukce pro vyučující:

Třídě vytiskněte **Přílohu 7** Dotazník, která bude sloužit jako inspirace během vytváření hesla (Proč si můžeme být podobní).

Žákyně a žáci mají v naprosté většině mobilní telefony s fotoaparátem. Nejefektivnější varianta, jak si mohou vlastní obličej vyfotit, je tedy vyfotit se na mobil, poslat si fotku e-mailem a stáhnout ji do on-line editoru na počítači.

REFLEXE A ZVEŘEJNĚNÍ VÝSLEDKŮ PRÁCE

ÚKOL 1. 3. 1. TOLERANCE A JÁ

Čas

15 min

Forma práce

individuální, ve skupině

Pomůcky

tužky, papíry

Zadání pro třídu:

Pracujte metodou volného psaní na téma „Tolerance a já“.

Metoda volného psaní:

1. Pište po celou dobu, co vás k tématu napadá.
2. Pište celými větami.
3. K napsanému textu se nevracejte, neopravujte a nevylepšujte ho.
4. Když nevíte, co psát, pište cokoli, co vás napadá.
(„Teď mě nic nenapadá...“ nebo „Co mám psát dál...?“)

Instrukce pro vyučující:

Volné psaní je brainstormingová metoda kritického myšlení, při které po několik minut celými větami zapisujeme, co nás napadá k určitému tématu. Napište téma volného psaní na tabuli. Stanovte dobu volného psaní 3–5 minut. Ke konci psaní žákyně a žáky upozorněte, že se blíží konec vymezeného času.

Po skončení si všichni mohou své volné psaní přečíst ve dvojicích, popřípadě je můžete vyvěsit ve třídě. Zároveň si mohou ve svých textech podtrhnout důležité pasáže a poté je sdílet se zbytkem třídy.

Čas

15 min

Forma práce

individuální, ve skupině

Pomůcky

on-line editor, [Příloha 8](#) Diskuse ohledně zveřejnění dvojportrétu, případně tiskárna

**Zadání
pro třídu:**

Rozhodněte se, jak s vaším plakátem naložíte. Můžete ho sdílet s ostatními v galerii vaší třídy, můžete se ale i dohodnout, že své plakáty vytisknete a uspořádáte jejich výstavu ve třídě/škole. Než se však rozhodnete, zamyslete se nad níže uvedenými otázkami a prodiskutujte je.

Otázky na zamyšlení / do diskuse:

- Během práce jste pravděpodobně zjistili, že problematika tolerance/netolerance je nejednoznačná z historického i současného hlediska a může tvořit konflikty. Jakým způsobem je podle vás vhodné se k těmto otázkám vyjadřovat?
- V případě, že svou práci zveřejníte, jaké mohou být reakce ostatních?
- Postavíte-li se na stranu některé menšiny, můžete tím vystavovat i sebe určitým nepříjemnostem (nenávist/nebezpečí/posměch). Dostali jste se někdy do takové situace?
- Pokud nechcete plakát zveřejnit, co myslíte, že je důvodem?

Instrukce pro vyučující:

Veškeré zveřejnění plakátů podléhá vašemu schválení. Zveřejnění každého výstupu musíte autorizovat v administraci Mediální dílny. V případě, že z jakéhokoliv důvodu nechcete práci zveřejnit, vysvětlete danému jedinci důvod a pokuste se společně najít způsob, jak plakát upravit, aby bylo možné ho zveřejnit. Zveřejnění plakátů je dobrovolné. Výše uvedené otázky můžete žákyním a žákům vytisknout ([Příloha 8 Diskuse ohledně zveřejnění dvojportrétu](#)) a nechat je odpovědět individuálně písemně. Následně o nich můžete společně diskutovat.

Čas

15 min

Forma práce

ve skupině

Pomůcky

on-line editor, plakáty žákyň a žáků

**Zadání
pro třídu:**

Prohlédněte si plakáty ostatních dostupné v on-line galerii vaší třídy. Následně se zamyslete nad níže uvedenými otázkami.

Otázky do diskuse:

- Co vás na práci nejvíce zaujalo a bavilo/nebavilo?
- Máte v hlavě ještě nějaké nejasnosti a otazníky?
- Byly mezi portréty v on-line editoru některé, se kterými jste nechtěli svůj obličej kombinovat? Proč?
- Změnil se váš názor na problematiku menšin?
- Máte potřebu si ještě některá témata doplnit?
- Máte chuť se tématem dál zabývat?
- Jaký hlavní poznatek nebo pocit/dojem si z práce odnášíte?

Instrukce pro vyučující:

Reflexe by měla směřovat nejen k výsledkům, ale celému průběhu práce v Dílně. Žákyně a žáci se pokusí pojmenovat si pro sebe přínos Dílny, zda se dozvěděli nové věci, zda jim práce pomohla na téma nahlédnout z jiné perspektivy a přehodnotit vlastní názory. Zda se zároveň dozvěděli něco nového o sobě a ostatních.

Je důležité, aby se všichni pokusili popsat posun, který v nich díky práci nastal (i potvrzení vlastních názorů je posun). Kromě obsahu se věnujte i formám a metodám práce.

Dílna 2

doporučeno pro 2. stupeň ZŠ

Dílna 2

Předsudky – Dělalí šaty člověka?

Všichni jsme to už někdy zažili. Někdo si nás „zaškatulkoval“, aniž by o nás něco opravdu věděl. Dostali jsme nálepku, aniž bychom si o to říkali, někdo nás hodnotil skrze vlastnosti nějaké skupiny. Lidé se k nám pak chovali ne podle toho, jací jsme, ale podle toho, k jaké skupině podle nich patříme. A pravděpodobně jsme se takto někdy zachovali i my k někomu jinému. Tohle prostě děláme všichni, často nevědomě. Dokážeme si všimnout vlastních předsudků? Jsme schopni nesoudit ostatní podle příslušnosti k nějaké sociální, etnické nebo náboženské skupině? Jsou předsudky jen špatná věc, nebo nám v něčem naopak mohou pomoci?

Žákyně a žáci v Dílně zpracovávají příběhy a situace z každodenního života, ve kterých hraje významnou roli uplatňování předsudků vůči jednotlivci na základě příslušnosti k nějaké skupině. Zkoumají postoje a reakce různých postav v příběhu a komentují situaci nebo navrhují její rozřešení. Výsledkem jejich práce je ozvučený animovaný komiks.

VZDĚLÁVACÍ CÍLE DÍLNY 2

Cílem Dílny je umožnit žákovskému kolektivu hlouběji pochopit důvody vzniku a důsledky předsudečného jednání. Práce s modelovými příběhy je navede k pochopení „předsudku“ jako fenoménu běžného života, který se týká v podstatě každého člověka. Žákyně a žáci využijí svých dosavadních životních zkušeností k analýze předpřipravených modelových situací, které následně rozvíjejí a dotvářejí. Zkoumají situace z pohledu různých postav a rolí (např. oběť, agresorka, obhájce, přihlížející, komentátorka), posuzují důvody a důsledky jednání těchto postav v dané situaci a vcitují se do role diskriminované osoby. Formulují vlastní postoje k modelovým situacím, vytvářejí svoje alternativní verze rozuzlení těchto příběhů a sdílejí je se spolužačkami a spolužáky.

Se třídou budete skrze tvorbu komiksu zkoumat modelové situace, ve kterých je vůči hlavní postavě uplatňováno jednání vycházející z předsudků. Smyslem Dílny ale není hledání záporných a kladných postav, není důležité třídit „dobro“ a „zlo“. Pomozte žákyním a žákům uchopit situace co nejautentičtěji. Podpořte je v tom, aby s příběhy pracovali zcela svobodně, intuitivně, bez přílišné snahy zpracovávat je dle společenských šablon nebo norem. Veškerý „osobní“ materiál, který se v příbězích objeví (např. hlášky a názory jednotlivých postav), je pro vás důležitým indikátorem toho, jak daný člověk téma vnímá a v jakém prostředí se pohybuje. Někteří budou pravděpodobně pro svůj příběh chtít použít vulgarismy. V tom případě je potřeba se zamyslet nad tím, o jak silný vulgarismus se jedná a jestli dodává příběhu na autentičnosti, nebo jestli tam je jen proto, „aby tam byl“. Pomyslnou hranici „přípustnosti“ určujete vy tak, aby byla aktivita podnětná, ale zároveň nesklouzla k pouhému výčtu vulgarismů. Na základě osobního materiálu je možné

pomocť žákyním a žákům v další fázi nahlédnout na vlastní východiska, názory a postoje (které většinou nevědomě do příběhu otiskli) a pokusit se je posunout v jejich uvažování o tématu. K tomu nejlépe slouží skupinová práce a prezentace komiksů v žákovském kolektivu.

Velmi důležitým cílem práce je rozhodnutí o zveřejnění komiksu. Ačkoliv je dobrovolné, všichni by se měli důkladně zamyslet nad tím, zda komiks zveřejní s ostatními, zda si za výstupem své práce stojí a zda chtějí o tématu dále diskutovat. Motivujte třídu ke zveřejnění citlivě – sdílení s ostatními může dát sice celému procesu větší závažnost a stimulovat kolektiv k zodpovědnějšímu přístupu, některé může ale naopak paralyzovat a blokovat v ochotě vyjádřit svůj osobní názor. Žákyně a žáci by měli vždy chtít zveřejnit výstup na základě vlastního uvážení. Motivujte je tedy, ale nenuťte.

DÍLNA 2 ve zkratce

CÍLE A PROVÁZANOST JEDNOTLIVÝCH AKTIVIT A ÚKOLŮ

Dílna se skládá ze tří aktivit, které na sebe navazují a tvoří provázaný celek. Jednotlivé aktivity se člení na úkoly. Níže uvedený přehled aktivit a úkolů slouží k orientaci ve struktuře Dílny. Zadáni k jednotlivým aktivitám a úkolům je podrobně rozvedeno dále v textu.

AKTIVITA 2. 1. OBJEVOVÁNÍ PŘEDSUDKŮ A STEREOTYPŮ |cca 120 minut|

Cílem aktivity je exponovat téma předsudků (co to je, kde se berou, jak vznikají, ...) a dále naladit třídu na práci s modelovými situacemi, které jsou výchozím bodem pro tvorbu komiksu. Žákyně a žáci si vybírají modelový příběh a během aktivity „sbírají“ materiál, který v aktivitě 2. 2 využijí pro tvorbu komiksu.

ÚKOL 2. 1. 1. Nálepky / Kdo jsou „oni“? |30 minut|

V úvodním „rozehřívacím“ úkolu žákyně a žáci jmenují nejrůznější skupiny lidí, ke kterým často chováme předsudky. **Pro následující práci by si měli odnést základní poznatek, že příslušnost k určitým skupinám si můžeme vybrat, ale součástí některých skupin se stáváme automaticky a nedobrovolně.** Pochopí, že například barvu pleti, věk, jazyk, zvyklosti, druh oblečení apod. využíváme k „nálepkování“ nebo „škatulkování“ lidí, tzn. že na základě vnějších znaků přisuzujeme určité vlastnosti konkrétnímu jedinci. Často jsou tyto vlastnosti stereotypem, který se traduje, ale nemusí odpovídat realitě a neplatí paušálně pro všechny v dané skupině.

ÚKOL 2. 1. 2. Na první pohled |15–20 minut|

Žákyně a žáci pracují s předpřipravenými situacemi, které vnímají prismatem předchozího úkolu: hlavní postavy situace jsou stigmatizovány na základě příslušnosti k nějaké skupině (Romka, Arab, gay, ...). Žákyně a žáci rozvíjí vybranou situaci/příběh a zamýšlejí se nad jednáním a chováním dalších postav v příběhu. Bez teoretizování tak zmapují nejrůznější pohledy na předsudečnou situaci a vytvoří vlastní obsah, který poslouží k analýze problematiky. Měla by vzniknout trefná vyjádření, která dobře potvrzují celospolečenská klišé, ale i alternativní výpovědi bez předsudků. **Pro vybraný příběh by se mělo vymyslet dostatečné množství „hlášek“ vybraných postav.**

ÚKOL 2. 1. 3. Jak se cítí hlavní postava? |15–20 minut na každou situaci|

Žákyně a žáci konfrontují postoje svých postav (jejich „hlášky“) s diskriminovanou hlavní postavou a skrze hraní rolí se snaží vžít do jejich pocitů. Následně formulují text, který v komiksu hlavní postava pronáší. Ta má v rámci příběhu příležitost se obhájit nebo jinak reagovat na „hlášky“ dalších postav. **Výstupem úkolu je promyšlený a vhodně formulovaný text/komentář hlavní postavy.**

ÚKOL 2. 1. 4. Pracovní verze komiksu |30 minut|

Žákyně a žáci se připravují na práci v on-line editoru. Vybírají/vymýšlí si příběh, který chtějí zpracovávat, a vytvářejí pracovní verzi komiksu.

ÚKOL 2. 1. 5. Můj názor |10 minut|

Výstupem úkolu je promyšlené a vhodně formulované sdělení autorky nebo autora textu směrem k veřejnosti.

AKTIVITA 2. 2. TVORBA KOMIKSU |cca 30–60 minut|

Cílem aktivity je shrnout poznatky a materiál získaný v předchozí aktivitě a využít je k vytvoření vlastního komiksu. Práce probíhá v on-line prostředí. Hlavním výstupem je animovaný komiks, který žákyně a žáci tvoří individuálně nebo v malých skupinách (dvojice, trojice).

ÚKOL 2. 2. 1. 🎧 Práce v on-line editoru |30–45 minut|

Předchozí aktivita sloužila k získání dostatečného množství materiálu pro tvorbu vlastního komiksu a jako „scenáristická“ příprava. Z materiálů, které žákyně a žáci posbírali během předchozích úkolů (vyjádření smyšlených postav, vyjádření hlavní postavy, vlastní sdělení), vytvoří komiks v on-line editoru. On-line šablona komiksu je vodítkem pro to, jak veškerý materiál zkomponovat do smysluplného celku. **Výstupem je animovaný komiks v on-line editoru.**

ÚKOL 2. 2. 2. 🎧 Práce s komiksy |15 minut|

Žákyně a žáci v této aktivitě třídí reakce komiksových postav do kategorií.

AKTIVITA 2. 3. ZVEŘEJNĚNÍ A REFLEXE VÝSLEDKŮ PRÁCE |cca 40 minut|

Cílem aktivity je shrnout celý průběh Dílny a zhodnotit přínos pro kolektiv.

ÚKOL 2. 3. 1. 🎧 Sdílení/zveřejnění komiksu |20 minut|

Žákyně a žáci jsou vyzváni, aby si vzájemně prezentovali své komiksy. Výstupem je rozhodnutí, zda komiks zveřejní pro ostatní, či ne. **Měli by být schopni své rozhodnutí vysvětlit a obhájit.**

ÚKOL 2. 3. 2. 🎧 Reflexe výsledků a skupinová diskuse |20 minut|

Vyučující se s žákyněmi a žáky zamýšlí nad průběhem celé Dílny a snaží se pojmenovat přínosy práce.

VAZBA DÍLNY NA KLÍČOVÉ KOMPETENCE ŽÁKYŇ A ŽÁKŮ PODLE RVP

Kompetence k učení

- dokážou vlastními slovy definovat pojmy jako **předsudek a stereotyp** a vztáhnout je ke svému každodennímu životu
- skrze téma předsudků a stereotypů dokážou propojit znalosti nabyté v různých předmětech a uvědomují si význam těchto znalostí pro formování svého občanského postoje (dokážou vnímat smysl nabytých vědomostí a dovedností pro svůj každodenní život)
- dokážou popsat posun, který v nich díky práci nastal (pokud nastal), a přínosy pro své učení (zda se dozvěděli nové věci, zda jim práce pomohla na téma nově nahlédnout, zda jejich názory utvrdila nebo případně i pomohla přehodnotit, zda se něco nového dozvěděli o svých spolužačkách a spolužácích apod.)

Kompetence k řešení problémů

- vnímají nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni a uvědomují si, kdy jsou porušována obecně uznávaná práva osob nebo skupin osob
- na základě schopnosti vcítit se do jiných lidí dokážou analyzovat postoje různých lidí v konfliktních situacích a pochopit důvody jejich jednání, dokážou navrhnout strategie řešení konfliktu či nedorozumění nebo cestu k jejich zmírnění

Kompetence komunikativní

- formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřují se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchají promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reagují, účinně se zapojují do diskuse, obhajují svůj názor a vhodně argumentují
- využívají informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívají získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

- dokážou zanalyzovat zpětnou vazbu od publika a využít ji k pochopení odlišných názorů a postojů
- přispívají k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápou potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňují zkušenosti druhých lidí, respektují různé názory a čerpají ponaučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají

Kompetence občanské

- respektují přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, jsou schopni se vcítit do ostatních lidí, odmítají útlak a hrubé zacházení, uvědomují si povinnost postavit se fyzickému i psychickému násilí
- chápou základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, jsou si vědomi svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- uvědomují si důležitost aktivního občanského postoje
- dokážou zvolit míru své angažovanosti ve veřejném dění vzhledem ke svým schopnostem a dokážou vyhodnotit rizika plynoucí z angažovaného jednání v konfliktních situacích

VAZBA NA PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

Multikulturní výchova / Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech / Mediální výchova / Výchova demokratického občana / Umění a kultura / Jazyk a jazyková komunikace / Osobnostní a sociální výchova / Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Důraz na témata dle vzdělávacích oblastí:

Jazyk a jazyková komunikace – Především v úkolu 2. 1. 1. (*Nálepka / Kdo jsou „oni“?*) můžete se třídou procvičit gramatiku velkých písmen (Romové, křesťané) a správné psaní cizích slov a novotvarů (emaři, gothic). V úkolu 2. 1. 2. (*Na první pohled*) se skrze tvorbu přímé řeči můžete soustředit na autentické vykreslení jednotlivých postav.

Mediální výchova – Žákyně a žáci si ověří, zda jsou schopni si vytvořit vlastní názor prostřednictvím diskuse s ostatními. Zároveň si uvědomí, zda šíří nestranné ověřené informace, nebo zaujatá sdělení či dokonce propagandu.

Umění a kultura – Vytvořit výtvarné sdělení, které nemá pouze estetickou hodnotu, ale může být angažované, vyžaduje určitou míru odpovědnosti, informovanosti a odvahy. Žákyně a žáci si během Dílny mohou tvorbu uměleckého a zároveň aktivistického díla vyzkoušet.

Dramatická výchova – V úkolu 2. 1. 3. (*Jak se cítí hlavní postava?*) žákyně a žáci hledají vazbu mezi vnitřním prožíváním a vnějším chováním postav. Prostřednictvím hraní rolí si mohou ujasňovat své osobní postoje ke zvoleným tématům, zkoumat mezilidské vztahy, hodnoty i celospolečenské problémy.

OBJEVOVÁNÍ PŘEDSUDKŮ A STEREOTYPŮ

ÚKOL 2. 1. 1. NÁLEPKY / KDO JSOU „ONI“?

Čas

30 min

Forma práce

ve skupině

Pomůcky

flipchart/tabule, fixy, tužky a papíry

Zadání pro třídu KROK 1:

Vymyslete co nejvíce skupin lidí, které mají něco společného. Spojuje je určitý zájem, životní styl, vzhled, nemoc, náboženství, národnost apod. Mělo by se jednat o rozšířená pojmenování nebo nálepky, které běžně používáme (Např. „To jsou punkeři.“/ „To jsou Američanky.“/ „To jsou křesťané.“/ „To jsou Pražanky.“). Skupiny napište na tabuli. Pokuste se společně s ostatními na tabuli vytvořit co nejpestřejší „sbírku“ skupin.

Instrukce pro vyučující

KROK 1:

Nechte nejprve žákyně a žáky pracovat samostatně písemně 3–5 min, pak je vyzvěte ke společnému sdílení. Postupně za sebou vždy nahlas sdělí ostatním jedno heslo, pak ho napíšou na tabuli. Abyste neztráceli čas, tak jich může zapisovat víc najednou. Vrzání židlí a přesun k tabuli by se neměl zvrhnout v chaos, aby se hesla neopakovala a všichni o nich měli přehled.

Úkol slouží jako rozehřívací cvičení. Podpořte společný brainstorming otázkami:

- Napadají vás nějaké národnosti, náboženské, věkové nebo genderové skupiny?
Skupiny podle zájmu, životního stylu, módy, hnutí nebo barvy pleti, sexuální orientace apod.?
- Součástí jaké skupiny se cítíte být?
- Jsou skupiny, do kterých rozhodně nepatříte?

Není důležité jmenovat velké množství skupin, ale shromáždit určitou pestrost, např. důchodkyně, Romky, homosexuálové, lidé s hendikepem, obézní lidé, uprchlice, imigranti, prckové, holohlaví, muslimové, věřící, Ukrajinky, Vietnamci, příslušníci módních subkultur (hipsteři, hippies, gothic, rockerky, skejťáci, emafky, metalisti), rodiče, puberťačky, holky, kluci, socky, kuřačky, ajťáci, vandalky, trempíci, bezdomovkyně, učitelé, Pražáci, šprtky, ...

**Zadání
pro třídu
KROK 2:**

Na tabuli označte ty skupiny, jejichž součástí byste nechtěli být nebo do kterých byste nechtěli být ostatními lidmi zařazováni.

Instrukce pro vyučující

KROK 2:

Každý jedinec tyto skupiny podle sebe označí (tečkou, přidáním samolepky, hlasováním). Žákyně a žáci jsou často zvědaví na názory ostatních. Jestliže jim dáte dostatečný prostor, pravděpodobně se dostanete do situace, kdy budou skoro všechny skupiny na tabuli označené jako nechtěné.

Následně se jich zeptejte:

- Jak to, že nechceme být součástí většiny skupin? Co to asi znamená?
- Jak se cítíme, když nás někdo zařadí do skupiny, do které si myslíme, že nepatříme?
- Myslíme si o většině těchto skupin něco špatného?

**Zadání
pro třídu
KROK 3:**

Najděte ty skupiny, jejichž příslušnice a příslušníci si nemohou vybrat, zda chtějí být její součástí.

Instrukce pro vyučující

KROK 3:

Pomozte třídě identifikovat skupiny, u kterých si jejich příslušnice a příslušníci nemohou dobrovolně zvolit, zda do nich patří, a pojmenovat společný jmenovatel (vlastnost) pro tyto skupiny: například holky, kluci – pohlaví / důchodkyně, pubertáči – věk / Američané, Ukrajinky – národnost apod. Určitě narazíte na sporné skupiny, u kterých bude třeba se pozastavit. Diskutabilní může být například náboženství, protože je často předáváno dětem jako součást rodinné tradice a možnost volby v raném dětském věku je problematická (nereálná). Nebo narazíte na skupiny, které bude nutné vysvětlit nebo odlišit: např. sexuální orientace je vrozená, oproti tomu způsob oblékání (např. transvestitismus) je volba.

**Zadání
pro třídu
KROK 4:**

Společnou diskusí definujte, co je to předsudek a stereotyp.

Instrukce pro vyučující

KROK 4:

Základní rozdíl mezi stereotypem a předsudkem:

- Stereotyp: soubor charakteristik, který by měl charakterizovat určitou sociální skupinu (např. stereotyp o ženách o mužích), stereotypy sdílí více lidí v daném společenství, obvykle zahrnují nějaký určující znak a podle něj jsou přisuzovány další charakteristiky; rozlišujeme autostereotypy, tzn. schémata týkající se skupin, jichž jsme členkami a členy, a heterostereotypy, které charakterizují osoby z jiných skupin (např. autostereotyp Čechů, heterostereotyp charakterizující Slováky). (upraveno podle Baumgartner, 2008)

- Předsudky jsou na rozdíl od stereotypů ve svém obsahu jednoznačně negativní a zahrnují i emoční složku. (podle Zelová, 2008)

(viz <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/G/21736/stereotypy-a-predsudky-jako-myslenkove-chyby.html>)

V rámci společné práce zopakujte základní poznatek, že příslušnost k určitým skupinám si můžeme vybrat, ale součástí některých skupin se stáváme automaticky a nedobrovolně. Například barvu pleti, věk, jazyk, zvyklosti, druh oblečení apod. využíváme k „nálepkování“ nebo „škatulkování“ lidí, tzn. že na základě vnějších znaků přisuzujeme určité vlastnosti konkrétnímu jedinci. Často jsou tyto vlastnosti stereotypem, který se traduje, ale nemusí odpovídat realitě a neplatí paušálně pro všechny. Nejlepší je, když si tuto myšlenku třída zformuluje sama, vlastními slovy.

Žákyně a žáci často bez problému vyjádří negativní podobu předsudku, který vede ke zkreslování skutečnosti. Upozorněte je také na pozitivní funkci předsudku – rychlou orientaci ve světě, o čemž vypovídá původní význam slova samotného: PŘED-ÚSUDEK.

Čas

15–20 min

Forma práce

ve skupině

Pomůcky

tužky, papíry, [Příloha 9](#) Texty situací, [Příloha 10](#) Podobizny**Zadání
pro třídu:****1. Utvořte skupiny podle toho, s jakou situací z [Přílohy 9](#) Texty situací chcete pracovat.**

Zamyslete se nad tím, jak by v dané situaci reagovalo okolí. Podle kartiček s obrázky postav ([Příloha 10](#) Podobizny) si vyberte jednu osobu (máte na výběr ze všech osob kromě hlavní postavy vašeho příběhu), která je pro vás nějakým způsobem zajímavá. Pokud není vztah osoby k hlavní postavě příběhu specifikován, můžete si ho vymyslet.

Postavy: Žákyně a žáci: Esmeralda, Ahmed, Kryštof, Hugo, Tonda, Róza, Viky, Anička, Aleš, Denis.

Dospělí: Petr, David, Markéta, Ladislav.

2. Navrhněte, co vaše postava vzhledem k situaci řeká.

Napište, co by vaše postava k situaci řekla, jak by na ni reagovala (minimálně tři věty v přímé řeči). Snažte si ji co nekonkrétněji představit (může vám pomoci, když si za ni dosadíte své rodiče, spolužačky, sousedy). Není důležité, jak by tato postava na danou situaci měla „správně“ reagovat, ale co by opravdu řekla, co by si opravdu myslela. Nesnažte se vytvořit mravoučný příběh, ale ani parodii, najděte opravdu autentické reakce. Využijte svou osobní zkušenost nebo příběhy ze svého okolí, o kterých jste slyšeli.

Instrukce pro vyučující:

V této fázi je hlavním úkolem žakovského kolektivu vymyslet co nejtrefnější glosy a reakce okolí, tedy lidí, kterých se situace týká a mají potřebu se k ní vyjadřovat, řešit ji nebo komentovat. **Pro vybraný příběh by žákyně a žáci měli vymyslet dostatečné množství hlášek. Tyto hlášky jsou hlavním předpokladem pro následující úkol.** Pomozte jim uchopit situace co nejautentičtěji. Podpořte je v tom, aby s postavami pracovali zcela svobodně, intuitivně, bez přílišné snahy zpracovávat je dle společenských šablon nebo norem. Veškerý „osobní“ materiál (např. hlášky a názory postav), který se v příbězích objeví, je pro vás důležitým indikátorem toho, jak daný jedinec téma vnímá a v jakém prostředí se pohybuje. Někteří budou pravděpodobně pro svůj příběh chtít použít vulgarismy. V tom případě je potřeba se zamyslet nad tím, o jak silný vulgarismus se jedná a jestli dodává příběhu na autentičnosti, nebo jestli tam je jenom proto, „aby tam byl“. Pomyslnou hranici „připustnosti“ určujete vy tak, aby byla aktivita podnětná, ale zároveň nesklouzla k pouhému výčtu vulgarismů. Vytiskněte třídě situace z [Přílohy 9](#) Texty situací. Můžete se už dopředu rozhodnout, že jim nabídnete jen některé ze situací. Zpracování pouze několika situací vám také ušetří čas při následujícím úkolu.

Na co dát pozor: ■ 1) Ujistěte se, že žákyně a žáci úkol dobře pochopili a že vymýšlejí reakce „okolí“, nemělo by se v této fázi jednat o „hlášky“ hlavní postavy, ta přijde na řadu až poté.

■ 2) Kolik situací rozpracovat?

Zcela klíčové je vaše rozhodnutí, z kolika příběhů dáte na vybranou. K dispozici je celkem 5 situací/příběhů. Čím více příběhů, tím více času budete muset věnovat hraní rolí v dalším úkolu.

Mějte na paměti, že v dalším úkolu (Jak se cítí hlavní postava) musíte každé situaci během hraní rolí věnovat 10–15 minut!

Čas

10–15 min na každou situaci

Forma práce

ve skupině

Pomůcky

hlášky a reakce okolí vymyšlené v předchozím úkolu, [Příloha 10](#) Podobizny, [Příloha 11](#) Komiksové bubliny**Zadání
pro třídu
KROK 1:**

Projděte si společně ve třídě jednu situaci po druhé následujícím způsobem. Před třídu postavte prázdnou židli. Představte si, že do vaší třídy právě přišla hlavní postava jedné ze situací (Esmeralda, Ahmed, Petr, Kryštof nebo Hugo). Hlavní postavě, která „sedí“ na židli (na židli je její podobizna – viz [Příloha 10 Podobizny](#)) postupně přečtete hlášky a reakce postav vymyšlené v předchozím úkolu. Poslouchat hlášky některých postav nebude pro hlavní postavu vždy jednoduché.

Žákyně a žáci z ostatních skupin (ze skupin, jejichž situace zrovna není objektem zájmu) se snaží si představit, co si asi hlavní postava myslí, jak se cítí a jak by nejraději na některé hlášky reagovala. Odpovídají (pokud to jde) na reakce a sdělují ostatním pocity hlavní postavy.

Instrukce pro vyučující**KROK 1:**

Hraní rolí je klíčovou částí procesu, věnujte této aktivitě proto zvýšenou pozornost. Jedná se o moment, kdy máte příležitost třídu emocionálně angažovat a pomoci, aby se všem problematika dostala více „pod kůži“. Hlavním úkolem žákyň a žáků, kteří zrovna „nepředvádí“ reakce postav na situaci, je poslouchat, vnímat hlášky, vcítit se do pocitů hlavní postavy příběhu (která „sedí“ na židli ve třídě) a tyto pocity tlumočit skupině. Na hlášky reagují hned po jejich přečtení, o slovo se hlásí. Můžete si případně pomoci použitím mluvícího předmětu, který vždy podáte/hodíte té osobě, která chce na hlášku reagovat. Při formulaci reakcí na hlášky můžete žákyním a žákům pomoci větami typu:

„Ahmed se teď cítí...“ / „Nejvíce ho naštvalo, že...“ / „Ahmed si myslí, že má právo na...“ / „Proč ho ostatní...“ / „Ahmed by chtěl, aby...“

Na co dát pozor:

- 1) Na začátku každého hraní rolí (každé situace) se zrekapitulujte příběh (o čem je výchozí situace), aby byli všichni v obraze a věnovali aktivitě plnou pozornost. Na prázdnou židli se vytiskne podobizna hlavní postavy, aby všem bylo více jasné, kdo před nimi sedí.
- 2) Vyzvěte žákyně a žáky, aby hlášky říkali nahlas a srozumitelně. Důležité je zachovat soustředěnou atmosféru a udržet správný rytmus (velké prodlevy nebo překotné drmolivé čtení z papíru snižuje vyznění celé situace).
- 3) Hlášky je vhodné komentovat v průběhu, hned, jak zazní, aby v množství nezanikly.

Zeptejte se:

- Podle čeho jste si vybrali postavu, ke které budete vymýšlet hlášky?

Doplňkové otázky (pokud kolektiv spíše nespolutracuje a potřebuje aktivizovat):

- Byla to postava, která vám byla blízká, nebo naopak?
- Inspiroval vás někdo z reálného života?

**Zadání
pro třídu
KROK 2:**

Poté, co jste si vyslechli možné pocity hlavní postavy, napište do komiksově bubliny (viz [Příloha 11 Komiksově bubliny](#)) k hlavní postavě vaší situace větu, kterou by pravděpodobně chtěla říct ostatním. Pokuste se o krátké sdělení, kterým by se postava obhájila a vymezila vůči dané situaci.

Instrukce pro vyučující

KROK 2:

Hlavním úkolem žákyň a žáků je na základě hraní rolí vymyslet adekvátní reakci hlavní postavy. Hraní rolí jim mělo pomoci vstoupit se do hlavní postavy a vyhnout se tak prvoplánovým reakcím a klišé. Podpořte jejich přemýšlení následujícími úvahami: Hlavní postava se dostala do konfliktu, jak ho vyřeší? Může být také agresivní a vulgární? Nebo použije smysluplné argumenty či dokonce zareaguje s nadsázkou a humorem, případně s pochopením, a vyjádří se vnímavě k obavám a strachům ostatních osob? Dokázali byste se vy v takové situaci obhájit a bránit? Určitě to vyžaduje jisté sebevědomí a odvahu.

Hlavní postavy můžete nechat na židlích, případně je můžete sundat a nalepit jinam, aby bylo více prostoru pro komiksově bubliny.

ÚKOL 2. 1. 4. PRACOVNÍ VERZE KOMIKSU

Čas

30 min

Forma práce

individuální nebo ve dvojicích

Pomůcky

papíry, tužky, lepidla, [Příloha 12](#) Postavy k pracovní verzi komiksu

**Zadání
pro třídu:**

V tuto chvíli se začínáte připravovat na práci v on-line editoru. Zkuste si komiks nejdřív vytvořit nanečisto na papír. Využijte vytištěné obrázky postav, přikleslete k nim bubliny a vše nalepte na papír. Vytvořte až 3 repliky, ve kterých na sebe postavy reagují.

Postavy:

Žákyně a žáci: Esmeralda, Ahmed, Kryštof, Hugo, Tonda, Róza, Viky, Anička, Aleš, Denis.

Dospělí: Petr, David, Markéta, Ladislav.

Instrukce pro vyučující:

Je jen na vás, jakou volnost žákyňám a žákům dáte. Můžete je nechat vybírat si pouze z těch příběhů, se kterými pracovali v předchozí aktivitě, můžete přidat nějaký vlastní, který je aktuálně pro třídu důležitý. Je také možné je motivovat k tomu, aby si vymysleli vlastní příběhy, pokud by o to měli zájem. Potom je ale potřeba pohlídat, aby příběhy měly hlavu a patu a aby pracovali pouze s postavami, které jsou dostupné v on-line editoru.

Čas

10 min

Forma práce

individuální nebo ve dvojicích

Pomůcky

papíry a tužky

Zapište do poslední scény komiksu vlastní názor na situaci, se kterou pracujete. Může to být komentář, návrh řešení, výzva nebo otázka na publikum. To vy vyprávíte, nyní přichází vaše chvíle! Řekněte ostatním, co si o celé situaci myslíte. Nebojte se být osobní. Ve vašem příběhu jde přece o něco důležitého. Co to je? A proč je potřeba o tom mluvit?

**Zadání
pro třídu:**

Ve vašem komiksu můžete:

hovořit sami za sebe: „Proč většinou...“ / „Je jedno, jak to bylo, ale měli bychom...“ / „Asi si nikdo nedovedeme představit, že barva kůže...“

převzít roli některé z postav příběhu: „Kdybych já byl ředitel...“ / „Kdybych já byla ředitelka...“ / „Kdybych já byl/a Esmeralda...“ / „Kdybych se do takové situace dostal/a já...“

vystupovat jako veřejně angažované osobnosti (novinářka, politik, popstar): „Kdybych já byl politik, tak bych prosazoval...“ / „Kdybych já byla politička, tak bych prosazovala...“ / „Kdybych já byl/a slavný/á, podporoval/a bych...“

Instrukce pro vyučující

Vlastní názor nebo vlastní komentář, který se žákyně a žáci snaží zformulovat, je pro vyznění celého komiksu velmi důležitý. Vybidněte je k tomu, aby k úkolu přistoupili zodpovědně (což nevyklučuje humor nebo nadsázku). V této fázi jim připomeňte, že budou mít možnost komiks případně zveřejnit. Je proto důležité, aby se zamysleli nad tím, ke komu se obracejí. To ovlivní způsob, jakým budou své sdělení formulovat.

TVORBA KOMIKSU

ÚKOL 2.2.1. PRÁCE V ON-LINE EDITORU

Čas

30–45 min

Forma práce

individuální / ve dvojicích / ve skupinách

Pomůcky

on-line editor

Zadání pro třídu:

Vaším hlavním úkolem je nyní vytvořit finální komiks s využitím materiálu, který jste nashromáždili v předchozí aktivitě. Experimentujte s prvky, které on-line editor nabízí (postavy, bubliny, obrázky na pozadí, výběr hudby). Využijte možnost příběh podpořit výběrem vhodného zvukového doprovodu. Při výběru zvuku nezapomeňte, že hodně ovlivní celkové vyznění komiksu! Dávejte pozor, aby se z příběhu nestala parodie, přehnané drama nebo jen situace s bezvýznamnou zápletkou.

Instrukce pro vyučující:

Teprve v této fázi je vhodné vzít žákyně a žáky k počítačům a umožnit jim přístup do on-line editoru. Přípravné úkoly (v rámci aktivity 2. 1) je lepší řešit mimo počítačovou učebnu. (Přítomnost technologie zpravidla všechny zúčastněné příliš strhává, bez ní je koncepční a „scenáristická“ příprava soustředěnější). Žákyně a žáci mohou pracovat ve skupinách, ve dvojicích nebo samostatně.

Hlavním úkolem žákyň a žáků je vytvořit si vlastní komiks. Vyzvěte je, aby experimentovali s prvky, které on-line editor nabízí (postavy, bubliny, obrázky na pozadí, výběr hudby).

Na co dát pozor:

- 1) Nezapomeňte třídu před touto aktivitou vygenerovat kód a přidat Dílnu na nástěnku. Nejen problémy s přihlášením, ale i bezproblémové přihlášení do systému zabere určitý čas. Počítejte s tím ve svém časovém plánu.
- 2) Připomeňte žákyním a žákům, že mají možnost nastavit velikost postav a velikost a tvar bublin.
- 3) Aby mohli pracovat se zvukem, je nutné zajistit, aby mohli zvuk z počítače poslouchat (ideálním řešením jsou sluchátka pro každého jedince).
- 4) Upozorněte žákyně a žáky, že jejich komiks končí závěrečnými titulky, ve kterých by měli uvést autorství. Samozřejmě mohou zůstat v anonymitě, ale je žádoucí, aby se toto rozhodnutí stalo součástí diskuse a závěrečné reflexe.

Čas

15 min

Forma práce

v menších skupinách

Pomůcky

on-line editor, vlastní komiksy žákyň a žáků, tužky a papíry

Zadání pro třídu:

Snažte se reakce komiksových postav ze svého komiksu roztřídit.

Můžete vytvořit tyto kategorie:

- urážky (lživá tvrzení, zesměšňující zvolání)
- předsudky (posuzují osobu na základě příslušnosti k nějaké skupině bez individuálního přístupu)
- pádné argumenty (pro i proti, oprávněné strachy a obavy)
- návrhy (konstruktivní řešení)

Které reakce vyjadřují většinový názor? Chybí tu některé z reakcí?

Jestliže ano, doplňte je.

Instrukce pro vyučující:

Tuto aktivitu lze dělat i s vytištěnými komiksy. Může se stát, že se skupina neshodne na tom, do jaké kategorie reakce roztřídit. Důležitá je vzájemná diskuse.

Můžete skupiny motivovat, aby se pokusily zjistit důvody, proč se osoby v komiksu chovaly předsudečně:

- Proč si myslíte, že se postavy chovaly tak, jak se chovaly?

Možné důvody, o kterých můžete diskutovat:

Strach z neznámého: Vlastní strach nebo strach, který sdílíme spolu se svým okolím (např. rodiče: „Muslimové jsou teroristé,“ kamarádi: „Je to homosexuál, je divnej.“).

Škatulkování: Předchozí zkušenosti s podobným člověkem aplikujeme na podobné osoby (např. Němec: „Češi kradou,“ kamarádi: „Důchodci maj IQ 10.“).

Přebírání názoru: Sami situaci kriticky nezhodnotíme, ale přebíráme názory ostatních (např. kamarádi: „Je to socka, nekamarad se s ním,“ rodič: „Kluci netancují, kluci hrajou fotbal, je to buzna.“).

Dezinformace: Názor zakládáme na zastaralé nebo zmanipulované informaci nebo propagandě (např. strýc: „Homosexualita je nemoc.“).

Pozor! Žákyně a žáci by tím neměli agresivní jednání postav omlouvat, ale lépe jej pochopit.

REFLEXE A ZVEŘEJNĚNÍ VÝSLEDKŮ PRÁCE

ÚKOL 2. 3. 1.

SDÍLENÍ/ZVEŘEJNĚNÍ KOMIKSU

Čas

20 min

Forma práce

individuální, ve skupině

Pomůcky

on-line editor, [Příloha 13](#) Diskuse ohledně zveřejnění komiksu

Zadání pro třídu:

Rozhodněte se, zda budete vaši práci sdílet s ostatními.

Než se však rozhodnete, zamyslete se samostatně nad níže uvedenými otázkami a pak o nich diskutujte.

Otázky k zamyšlení:

- Myslíte si, že jsou témata předsudků a diskriminace v současnosti aktuální?
- Zamyslete se nad tím, jakou skupinu lidí by vaše práce mohla nejvíce oslovit.
- Co můžete zveřejněním zjistit?
- Jaké jsou výhody i nebezpečí zveřejnění vaší práce na sociálních sítích?

Pokud se rozhodnete komiks sdílet/zveřejnit se spolužačkami a spolužáky, v nastavení komiksu vyberte příslušnou volbu: „Uložit a odeslat ke schválení.“

Instrukce pro vyučující:

Výše uvedené otázky žákyním a žákům vytiskněte z [Přílohy 13](#) Diskuse ohledně zveřejnění komiksu a nechte je na ně individuálně písemně odpovědět. Pak o nich společně diskutujte.

Zveřejnění všech prací podléhá vašemu schválení. V případě, že z jakéhokoliv důvodu nechcete práci zveřejnit, vysvětlete danému jedinci, v čem je problém, a pokuste se společně najít způsob, jak výstup upravit, aby byl vhodný ke zveřejnění. Zveřejnění prací je dobrovolné.

Čas

20 min

Forma práce

ve skupině

Pomůcky

on-line editor, komiksy žákyň a žáků

Zadání**pro třídu:**

Prohlédněte si komiksy ostatních dostupné v on-line galerii vaší pracovní skupiny. Následně se zamyslete nad níže uvedenými otázkami. V kruhu sdílejte své myšlenky a pocity, které ve vás práce na komiksu vyvolala.

Otázky do diskuse:

- Co vás na práci nejvíce zaujalo a bavilo?
- Jaká část práce vás naopak nezaujala nebo byla nesrozumitelná?
- Co pro vás bylo nové?
- Rozumíte teď lépe tématům předsudků a diskriminace?
- Cítíte potřebu se těmito tématy ještě hlouběji zabývat, nebo spíš ne? Proč?

Instrukce pro vyučující:

Reflexe by měla směřovat nejen k výsledkům, ale k celému průběhu práce v Dílně. Žákyně a žáci se pokusí pojmenovat si sami pro sebe přínos Dílny, zda se dozvěděli nové věci, zda jim práce pomohla na téma nově nahlédnout, zda jejich názory utvrdila nebo případně i pomohla přehodnotit, zda se něco nového dozvěděli o sobě a ostatních. Je důležité, aby se všichni pokusili popsat posun, který v nich díky práci nastal (i potvrzení vlastních názorů je posun). Kromě obsahu se věnujte i formám a metodám práce.

Dílna 3

doporučeno pro střední školy

Dílna 3

Haló efekt – Je první dojem ten správný?

Dílna je určena studentkám a studentům, kteří chtějí více pochopit téma předsudků a diskriminace. Upozorňuje na neblahé důsledky jednoduchých černobílých řešení a úsudků. Dílna může fungovat samostatně nebo navazovat na předchozí komiks. Vede všechny zúčastněné k tomu, aby si uvědomili vlastní identitu, šli více do hloubky, vyhledávali informace a kladli srozumitelné otázky.

VZDĚLÁVACÍ CÍLE DÍLNY 3

Tato Dílna je oproti předchozím doporučena právě pro střední školy. U studentek a studentů již předpokládá schopnost vyhledávat informace, kriticky je hodnotit, formulovat v písemné podobě otázky a ponořit se do tématu hlouběji. Jednotlivci ve třídě v rámci Dílny hledají konkrétní osoby z různých sociokulturních skupin, které mají zajímavý příběh. Následně vytváří medailonky – fotku osoby a otázky, týkající se jejího příběhu, u kterých předpokládají, že budou pro skupinu podnětné. Osoby jsou vybírány tak, aby vyvracely zažité stereotypy prostřednictvím vyhledaných faktů o dané osobě.

Dílna vede třídu k tématu vlastní identity, ověřování si faktů a seznámení se s příběhy osob z marginalizovaných skupin (skupin sociálně vyloučených, které se mohou na dění ve společnosti podílet oproti většinové společnosti omezeně). Cílem Dílny je uvědomit si vlastní předsudky a jejich příčinu.

Metodika nabízí několik úkolů, které můžete svobodně kombinovat podle uvážení, záleží na tom, s jakou třídou pracujete.

Důležité ale je, aby vaše práce splnila následující tři body:

1. Studentky a studenti najdou osobu z marginalizované skupiny, jejíž příběh vyvrací zažité stereotypy (ať v pozitivním, nebo negativním slova smyslu). Na základě jejího příběhu zformulují zajímavé otázky pro ostatní.
2. Podle obrázku odpoví na otázky a vyhodnotí je na základě faktů.
3. Uvědomí si, jak komplikované je posuzovat člověka podle prvního dojmu.

DÍLNA 3 ve zkratce

CÍLE JEDNOTLIVÝCH ÚKOLŮ A VZÁJEMNÉ VAZBY

AKTIVITA 3. 1. JÁ A MOJE IDENTITA |cca 30 minut|

Úvodní aktivita slouží ke zcitlivění studentek a studentů na téma a k zamyšlení se nad lidskými vlastnostmi, které jsou pro nás důležité.

ÚKOL 3. 1. 1. Vytváření vlastních myšlenkových map |15 minut|

Studentky a studenti si zkusí vytvořit vlastní myšlenkovou mapu. Doplní si do ní svoje osobní vlastnosti, které jsou pro ně důležité. Prostřednictvím myšlenkových map si osvěží téma identity.

ÚKOL 3. 1. 2. Co je pro nás důležité a co nás charakterizuje? |15 minut|

Studentky a studenti sdílí ve třídě své myšlenkové mapy a diskutují o nich. Aby dokázali v další fázi vytvořit profil konkrétní osoby, je důležité, aby si uvědomili, jaké charakteristiky jsou ve společnosti důležité a jak nás určují.

AKTIVITA 3. 2. NAJDĚTE OSOBU A VYTVOŘTE MEDAILONEK! |cca 60 minut|

Studentky a studenti hledají na internetu vhodné osoby, které jsou součástí marginalizované skupiny, vytvářejí jim medailonky a následně na otázky v medailoncích odpovídají.

ÚKOL 3. 2. 1. Najděte osobu a vytvořte medailonek |30 minut|

Studentky a studenti hledají vhodné fotografie osob s informacemi, které je charakterizují. Jejich cílem je najít profil osoby tak, aby k ní měli dostatek informací. Následně v on-line editoru vytvoří medailonek této osoby – její fotku, sepíší 5 otázek a zároveň správné odpovědi.

ÚKOL 3. 2. 2. Hádej, kdo... |30 minut|

Studentky a studenti se rozhodnou, jestli chtějí medailonek sdílet s ostatními. Následně se všichni snaží nalézt správné odpovědi na otázky ve sdílených medailoncích.

AKTIVITA 3. 3. SDÍLENÍ |cca 30 minut|

Studentky a studenti sdílejí medailonky a pocity z Dílny.

ÚKOL 3. 3. 1. Sdílení příběhů |20 minut|

Studentky a studenti hodnotí medailonky vylepené po třídě na základě toho, jak jim přišly zajímavé či překvapivé. Následně si o medailoncích a pocitech z Dílny povídají.

ÚKOL 3. 3. 2. Reflexe výsledků a skupinová diskuse |10 minut|

Studentky a studenti se zamyslí nad tím, jak se jim pracovalo, a sdílí to se třídou.

VAZBA DÍLNY NA KLÍČOVÉ KOMPETENCE ŽÁKYŇ A ŽÁKŮ PODLE RVP

Kompetence k učení

- dokážou vlastními slovy definovat pojmy jako **předsudek, jinakost, stereotyp** a využít práci s těmito tématy jako prostředek pro seberealizaci a osobní rozvoj
- dokážou popsat posun, který v nich díky práci nastal (pokud nastal), a přínosy pro své učení (zda se dozvěděli nové věci, zda jim práce pomohla na téma nově nahlédnout, zda jejich názory utvrdila nebo případně i pomohla přehodnotit, zda se něco nového dozvěděli o svých spolužácích a spolužačkách apod.)

Kompetence k řešení problémů

- vnímají nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, ve kterých jsou porušována obecně uznávaná práva osob nebo skupin osob
- dokážou analyzovat postoje různých lidí v konfliktních situacích a pochopit důvody jejich jednání, dokážou na problém nahlížet z různých stran a zvažovat možné klady a zápory jednotlivých variant řešení, včetně posouzení jejich rizik a důsledků

Kompetence komunikativní

- efektivně využívají dostupné prostředky komunikace
- efektivně využívají moderní informační technologie
- vyjadřují se jasně, srozumitelně a přiměřeně tomu komu, co a jak chtějí sdělit. Jsou citliví k míře zkušeností a znalostí a k možným pocitům partnerů v komunikaci
- prezentují vhodným způsobem svou práci i sami sebe

Kompetence sociální a personální

- jsou schopni sebereflexe
- přispívají k vytváření a udržování hodnotných mezilidských vztahů založených na vzájemné úctě, toleranci a empatii
- rozhodují se na základě vlastního úsudku, odolávají společenským i mediálním tlakům

Kompetence občanské

- respektují různorodost hodnot, názorů, postojů a schopností ostatních lidí
- hájí svá práva i práva jiných, vystupují proti jejich potlačování a spoluvytváří podmínky pro jejich naplňování
- posuzují události a vývoj veřejného života, zauímají a obhajují informovaná stanoviska

VAZBA NA PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

Multikulturní výchova / Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech / Mediální výchova / Výchova demokratického občana / Umění a kultura / Jazyk a jazyková komunikace / Osobnostní a sociální výchova / Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Důraz na témata dle vzdělávacích oblastí:

Jazyk a jazyková komunikace – Především v úkolu 3. 2. 1. (Najděte osobu a vytvořte medailonek) se třída zaměřuje na správné formulování jednotlivých otázek a odpovědí.

Mediální výchova – Studentky a studenti si ověří, zda jsou schopni si vytvořit vlastní názor prostřednictvím diskuse s ostatními. Zároveň si uvědomí, zda šíří nestranné ověřené informace, nebo zaujatá sdělení či dokonce propagandu.

Umění a kultura – Vytvořit výtvarné sdělení, které nemá pouze estetickou hodnotu, ale může být angažované, vyžaduje určitou míru odpovědnosti, informovanosti a odvahy. Studentky a studenti si během Dílny mohou tvorbu uměleckého a zároveň aktivistického díla vyzkoušet.

DÍLNA 3 | AKTIVITA 3. 1.

JÁ A MOJE IDENTITA

ÚKOL 3. 1. 1. VYTVÁŘENÍ VLASTNÍCH MYŠLENKOVÝCH MAP

 Čas 15 min

 Forma práce individuální

 Pomůcky tužky a papíry

Zadání pro třídu: Vytvořte si vlastní myšlenkovou mapu (grafické uspořádání myšlenek, kde se vyznačují vztahy mezi nimi), ve které zdůrazníte vaše důležité vlastnosti. Myšlenkovou mapou byste měli odpovědět na otázku: „Kdo jste a co je pro vás charakteristické?“

Instrukce pro vyučující

Pokud studentky a studenti neznají myšlenkové mapy, představte jim je na základě vlastní myšlenkové mapy. Výhodou myšlenkových map je, že umožňují vizualizaci myšlenek, nápadů a idejí strukturovanější formou. Pokud byste chtěli využít nějaký on-line nástroj, pro jejich tvorbu je možné využít například <https://coggle.it/>. Myšlenková mapa nabízí skvělou příležitost vizualizovat si subjektivní vnímání sebe sama, ale zároveň si uvědomit, co je pro nás charakteristické. Často se totiž stává, že na základě jedné vlastnosti posuzujeme člověka jako celek. Myšlenkové mapy s tématem vlastní identity jsou odrazovým můstkem pro další aktivitu.

Čas

15 min

Forma práce

v malých skupinách / ve skupině

Pomůcky

-

Zadání

Rozmyslete si, zda chcete s ostatními sdílet svou myšlenkovou mapu.

pro třídu:

Ať ji chcete sdílet, nebo ne, připravte si i odůvodnění.

Instrukce pro vyučující:

Je důležité, aby si studentky a studenti uvědomili, že sdílení jejich vlastností a odhalování věcí o sobě může být pro některé z nich náročné, protože to reflektuje i jejich postoje a názory. Na toto vysvětlení by měli přijít sami.

Lze navázat rovnou otázkami typu:

- Co o vás myšlenkové mapy vypovídají?
- Znáte nějakou osobu, která sdílela nějaký svůj příběh a měla z toho potom potíže?
- Znáte nějakou osobu, která sdílela nějaký svůj příběh a pomohla tím někomu dalšímu?
- Myslíte si, že by lidé měli sdílet své postoje prostřednictvím vlastních příběhů? Proč ano, proč ne?

Cílem úkolu je, aby si třída uvědomila, jak mohou být příběhy a charakteristiky jednotlivců důležité. Ukazují totiž, jak se na ně může pomocí příběhu relativizovat/měnit pohled.

NAJDĚTE OSOBU A VYTVOŘTE MEDAILONEK!

ÚKOL 3. 2. 1. NAJDĚTE OSOBU A VYTVOŘTE MEDAILONEK

Čas

30 min

Forma práce

individuální

Pomůcky

on-line editor

Zadání pro třídu:

Každý a každá za sebe zkuste na internetu najít zajímavý příběh nějaké konkrétní osoby, který je pro vás překvapivý. Např. takový, u kterého byste podle fotky nepředpokládali, že něco takového daná osoba dokázala/udělala, ať už v pozitivním, nebo negativním slova smyslu (může se jednat o Roma, muslimku, katolíka, seniorku, bývalého drogově závislého člověka, zdravotně postiženou osobu, bezdomovce nebo třeba známou podvodnici). Příběh musí obsahovat tolik informací, abyste o osobě dokázali vymyslet 5 klíčových otázek. V on-line editoru vytvořte medailonek této osoby – její fotku, 5 otázek a zároveň správné odpovědi.

Je důležité, aby otázky směřovaly k důležitým momentům příběhu a charakteristikám dané osoby. Jak je tato osoba vnímaná veřejností? Náleží na první pohled k nějaké specifické skupině? Co si myslíte, že ji vedlo k tomu zveřejnit vlastní příběh? Snažte se být v otázkách konkrétní.

Instrukce pro vyučující

Důležité je, aby si všichni zkusili najít příběh, který je zaujme. Můžete jim také klást otázky, na základě čeho příběh vybírali. Nastal u nich „aha moment“, když na příběh narazili? Tzn. to by mě nenapadlo, že by takový člověk mohl dokázat to a to. Nemusí to být jen v pozitivním slova smyslu, ale i negativním. Studentky a studenti mohou využít také příběhy z webu [hatefree.cz](https://earthweb.com/elderly-instagram-influencers/), na kterém jsou různé rozhovory i s fotkami. Důležité je, aby si našli příběh, který bude opravdu zajímavý a podle fotky těžko předvídatelný. Např. příběh seniorek a seniorů, kteří patří mezi influencerskou špičku¹.

Doporučujeme ověřit během aktivity, že všichni zadání pochopili.

Studentky a studenti mohou klást otevřené i uzavřené otázky, důležité je, aby k nim přidali i pevně dohledatelné odpovědi.

¹ <https://earthweb.com/elderly-instagram-influencers/>

Čas

30 min

Forma práce

individuální

Pomůcky

on-line editor

**Zadání
pro třídu:**

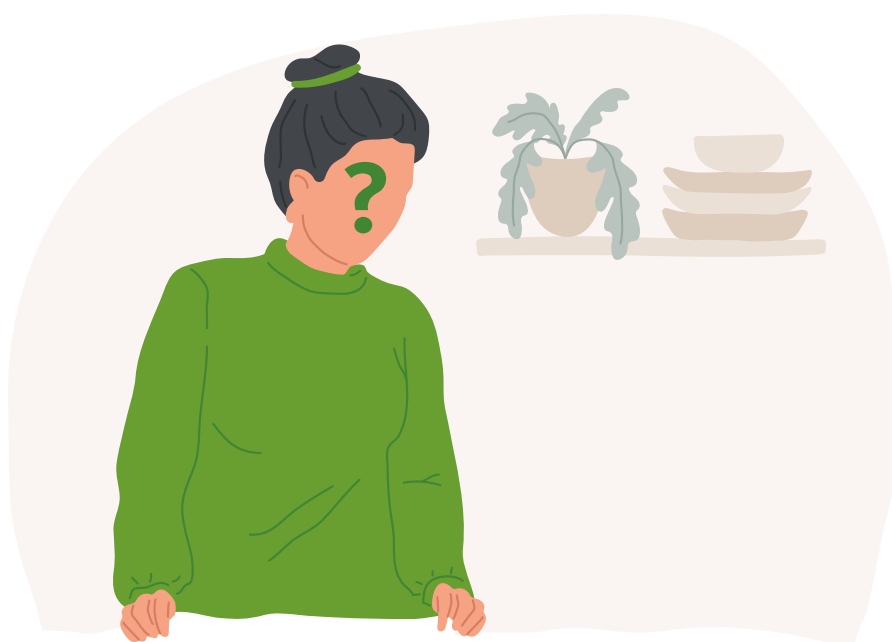
Svůj medailonek – fotku, otázky a odpovědi – pošlete na schválení, pokud ho chcete sdílet se spolužačkami a spolužáky. Jejich úkolem je poté odhadnout správné odpovědi u vybraného medailonku. Následně si prezentujte správné odpovědi.

Instrukce pro vyučující:

Veškeré zveřejnění studentských prací podléhá vašemu schválení. Zveřejnění každého výstupu musíte autorizovat v administraci Mediální dílny. V případě, že z jakéhokoliv důvodu nechcete práci zveřejnit, vysvětlete danému jedinci, v čem je problém, a pokuste se společně najít způsob, jak výstup upravit, aby byl vhodný ke zveřejnění. Zveřejnění prací je dobrovolné.

Záleží na tom, kolik času máte a jak chcete odpovídání na otázky koncipovat. Studentky a studenti mohou pracovat samostatně, ve dvojici nebo ve skupinách. Mohou odpovídat na otázky u jednoho vybraného medailonku (což z hlediska času doporučujeme), libovolně nebo podle určitého principu. Nechte si nějaký čas na to, aby autorky a autoři medailonku stihli ostatním sdílet správné odpovědi na otázky.

Je možné, že bude třída často upozorňovat na některé stereotypní přístupy k problematice, aktivitu je tedy možné využít i k diskusi k porozumění důvodů, na základě kterých si lidé utvářejí svůj zkreslený názor.

DÍLNA 3 | AKTIVITA 3. 3.

SDÍLENÍ

ÚKOL 3. 3. 1. SDÍLENÍ PŘÍBĚHŮ

Čas

20 min

Forma práce

individuální

Pomůcky

vytištěné medailonky, post-ity nebo tužky

**Zadání
pro třídu:**

Vytiskněte svoje medailonky na velké A4 a vytvořte z nich ve třídě galerii. Pomocí psaní čárek nebo lepení papírků určete, které příběhy vám přišly z jakéhokoliv důvodu nejzajímavější nebo nejpřekvapivější. Následně si společně popovídejte o vašich pocitech z Dílny.

Instrukce pro vyučující

Otázky, které rozvedou téma jsou:

- 1) Jak jste postupovali při výběru?
- 2) Jaké otázky vás překvapily?
- 3) Jaké odpovědi vás překvapily?
- 4) Máte s některou osobností z příběhů něco společného? Co to je?
- 5) Proč si myslíte, že se osobnosti prezentovaly v médiích?

ÚKOL 3. 3. 2. REFLEXE VÝSLEDKŮ A SKUPINOVÁ DISKUSE

Čas

10 min

Forma práce

ve skupině

Pomůcky

-

**Zadání
pro třídu:**

Zamyslete se nad tím, jak se vám pracovalo, a sdílejte to s ostatními.

Instrukce pro vyučující:

Sedněte si se třídou do kroužku a zreflektujte, jak se komu pracovalo.

Otázky do diskuse:

- Co vás na práci nejvíce zaujalo a bavilo?
- Jaká část práce vás naopak nezaujala nebo byla nesrozumitelná?
- Máte chuť se tématům dále věnovat?

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA 1 Citlivý přístup k minoritám

Jak postupovat v situaci, kdy jsou v žákovském kolektivu jedinci některé menšiny (např. národnostní, etnické, náboženské).

V první řadě je potřeba analyzovat konkrétní situaci. Je důležité mít na paměti, že každý člověk má individuální potřeby a přístup by měl být přizpůsoben tomu, co funguje nejlépe právě pro něj. Respektování jinakosti a podpora inkluzivního prostředí ve třídě může posilovat celý kolektiv a vytvářet prostor pro rozvoj porozumění, tolerance a empatie.

Vyučující se obeznámí s tím, jak daný kolektiv funguje a jakou roli odlišnost daných jedinců hraje v každodenním fungování třídy, a teprve na základě této osobní obeznámenosti přistoupí k některým z obecných tipů:

- Jedince příslušící k menšinám nevyužívejte pro modelové situace a zároveň zabraňte, aby se stali terčem negativních postojů spolužaček a spolužáků. Zároveň však jejich přítomnost v kolektivu uměle neignorujte.
- Můžete si s nimi mimo hodinu osobně promluvit a vysvětlit jim, co se bude na hodině odehrávat. Je vhodné zjistit, jaký je jejich pohled na situaci, a jak se oni sami chtějí zapojit. Měli byste vytvořit prostor, ve kterém budou moci bezpečně a v soukromí sdílet své případné myšlenky a obavy.
- Pokud budou souhlasit, můžete na hodině podpořit diskusi o tom, jak se cítí ohledně toho, že jsou součástí menšiny, a jak by mohli být lépe integrováni do třídy. Nemusíte přímo tematizovat je konkrétně, ale zeptat se obecně všech, zda se cítí být součástí nějaké menšiny a zda chtějí sdílet své zkušenosti.
- Můžete se zeptat, jestli mají nějaké nápady na to, jak by mohla být jejich jinakost lépe respektována.
- Pokud se rozhodnou svou zkušenost sdílet, vytvořte prostředí, ve kterém se cítí uznávání a podporování.
- Pokud o to budou stát, umožněte jim vyjádřit své pocity, myšlenky a obavy. Vytvořte prostor, ve kterém se mohou ptát na otázky a sdílet své zkušenosti. Poskytněte jim podporu a reagujte na jejich potřeby.
- Používejte neutrální a inkluzivní slovník, který nepředpokládá žádné předsudky nebo zjednodušení. Vyhněte se generalizacím a stereotypům o určité menšině.
- Zaměřte se na jejich jedinečné schopnosti, zájmy a příspěvky. Zdůrazněte jejich pozitivní stránky a přispějte k vytváření prostředí, které oceňuje různorodost.
- Aktivně se stavte proti jakémukoli šikanování, diskriminaci nebo nepřátelství. Podporujte respekt a porozumění.

PŘÍLOHA 2 Obrázky normální/nenormální

Rozvod

Obezita

Rozvod

Obezita

PŘÍLOHA 2 Obrázky normální/nenormální

Děti v armádě

Sňatek homosexuálů

Dětská prostituce

Sňatek homosexuálů

PŘÍLOHA 2 Obrázky normální/nenormální

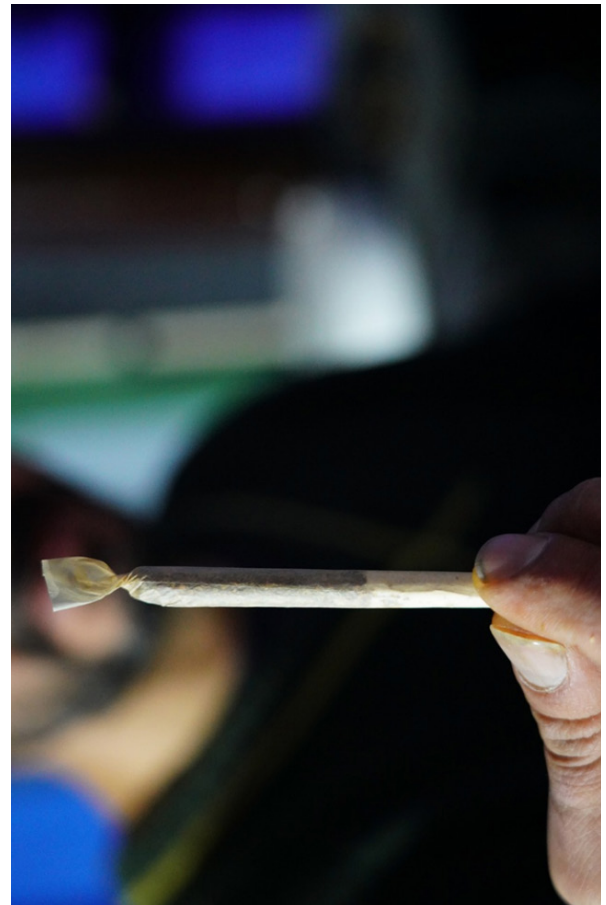
Dětská práce

Kouření marihuany

Dětská práce

Kouření marihuany

PŘÍLOHA 2 Obrázky normální/nenormální

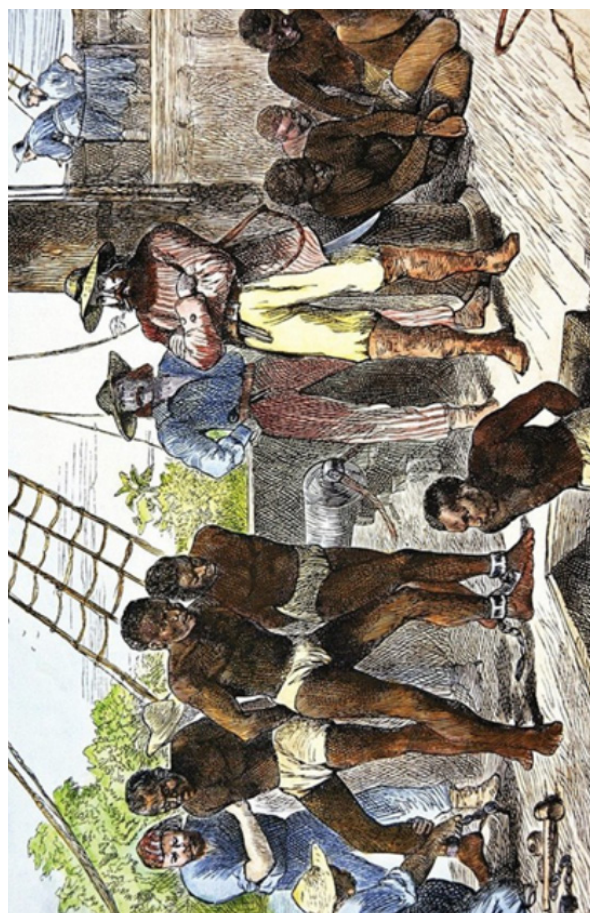
Výchova gay párem

Otroctví

Chov zvířat na kožešiny

Otroctví

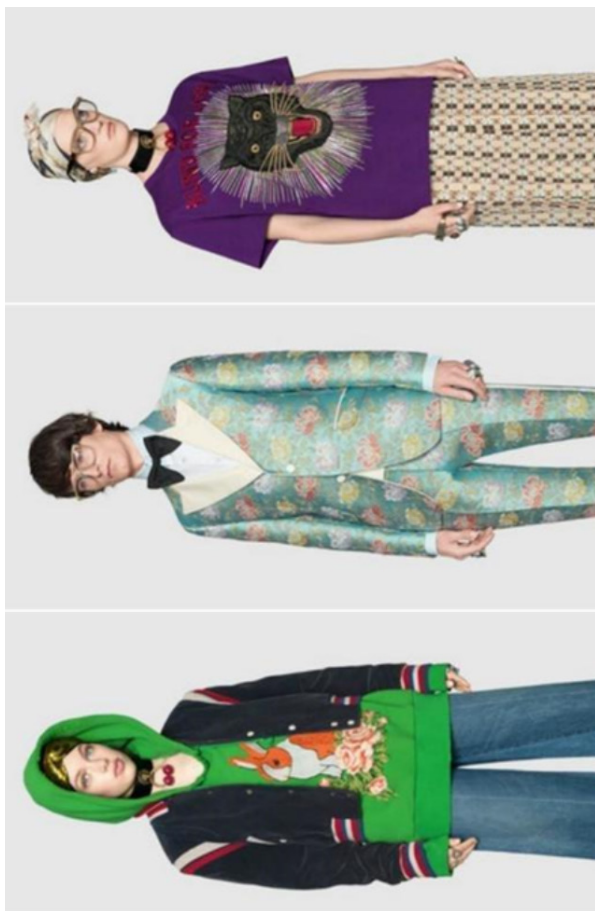
PŘÍLOHA 2 Obrázky normální/nenormální

Sňatek dětí

Vzdělání

Nošení extravagantního oblečení

Vzdělání

PŘÍLOHA 2 Obrázky normální/nenormální

Pití alkoholu

Drogy

Pití alkoholu

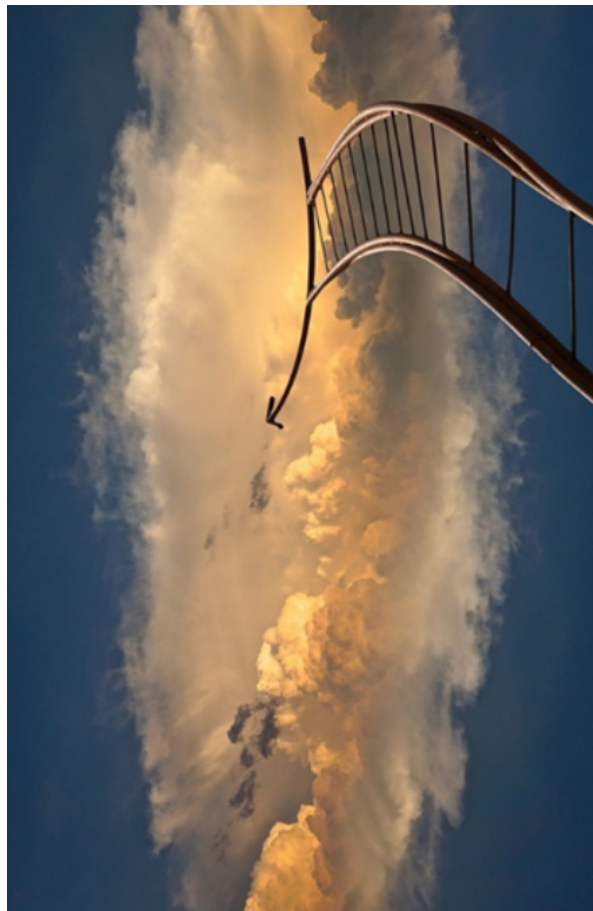

Výstřední péče o sebe

PŘÍLOHA 2 Obrázky normální/nenormální

Náboženství

Náboženství

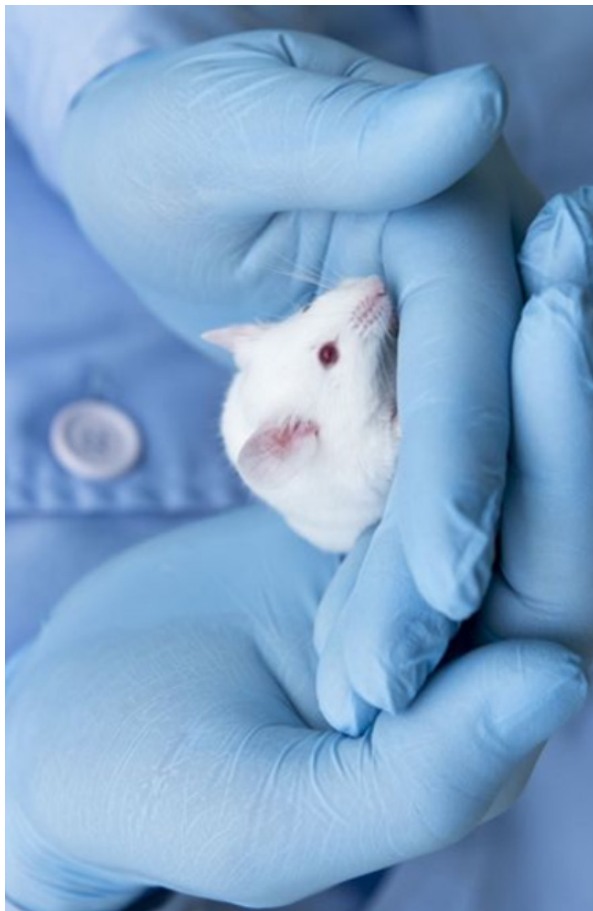
Náboženství

Nošení šátku hidžáb

PŘÍLOHA 2 Obrázky normální/nenormální

Testování léků na zvířatech

Vlastnictví zbraní civilisty

Zdravotnictví

Vlastnictví zbraní civilisty

NORMÁLNÍ

NENORMÁLNÍ

NORMÁLNÍ

NENORMÁLNÍ

PŘÍLOHA 4 Lidská práva s obrázky

K aktivitě si stáhněte ilustrovanou Všeobecnou deklaraci lidských práv. Organizace spojených národů ji vydala v arabštině, čínštině, angličtině, francouzštině, ruštině a španělštině. Informační centrum OSN v Praze připravilo vydání v češtině.

Ilustrované vydání Všeobecné deklarace lidských práv smí být reprodukováno a/nebo překládáno jako celek i po částech bez předchozího souhlasu za předpokladu, že bude distribuováno zdarma.

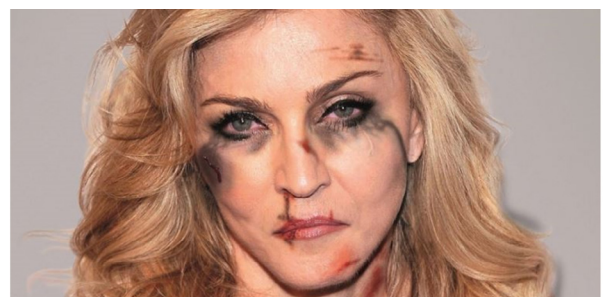
Stáhnout dokument si můžete zde: <https://mistoprovsechny.cz/files/document/65689ef44a4c2.pdf>

PŘÍLOHA 5 Diskuse ohledně tolerance

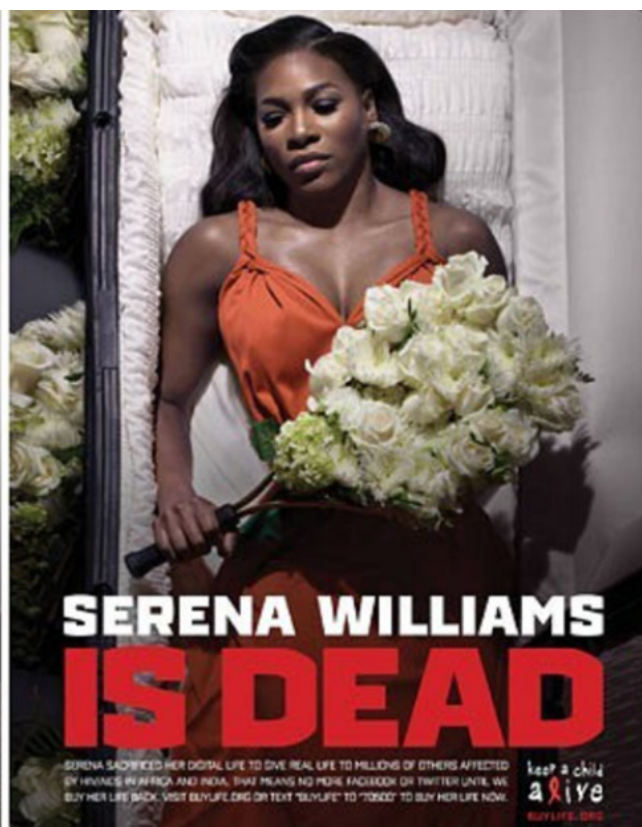
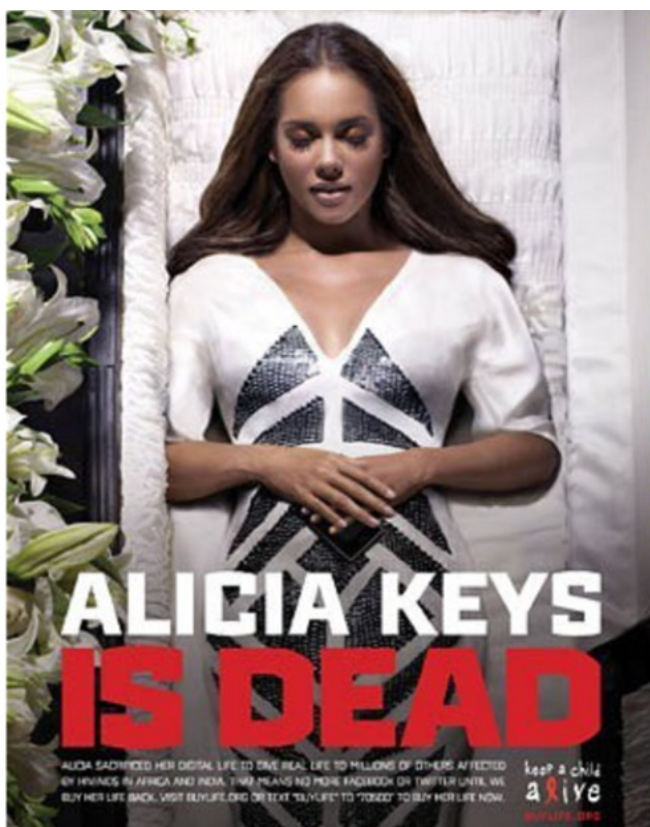
Otázky do diskuse:

1. Myslíte si, že je těžké, aby se lidé dohodli na tom, co je normální? Vzpomeňte si na obrázky z prvního úkolu, najděte takový, na který máte někteří z vás odlišný názor. Dohodnete se mezi sebou, jak by se k danému problému mělo přistupovat?
2. Kdo určuje, co je ještě normální a co už není?
3. Co je to tolerance?
4. Co se stane, když nebudeme tolerantní?
5. Najděte v historii nebo v současném světě konkrétní příklady, kdy nenávisť k odlišnosti přerostla v nebezpečný konflikt.
6. Můžeme být někdy příliš tolerantní?
7. Dokážete vysvětlit slova menšina/minorita a většina/majorita?
8. Cítili jste se někdy být součástí menšiny?

PŘÍLOHA 6 Kampaně

PŘÍLOHA 6 Kampaně

**LIFE CAN BE A FAIRYTALE
IF YOU BREAK THE SILENCE**

**LIFE CAN BE A FAIRYTALE
IF YOU BREAK THE SILENCE**

PŘÍLOHA 6 Kampaně

HUDBA:

<https://www.youtube.com/watch?v=zv-sdTOw5cs>

Madonna ve svém novém mrazivém videu „GUN CONTROL“ zdůrazňuje devastační potenciál násilí se zbraněmi a naši šílenou neschopnost podniknout smysluplné kroky, abychom mu zabránili. Klip staví do kontrastu radost z tance v nočním klubu s brutalitou hromadné střelby.

<https://www.youtube.com/watch?v=Qr96vUQptKI>

Dara Rolins se ve svém klipu věnuje tématu domácího násilí. Ukazuje jeho různé podoby, rozsah a následky. Tematizuje krutost a bezradnost.

<https://www.youtube.com/watch?v=MmGiE9e8xEo>

Herec Jakub Štáfek natočil ve spolupráci s fotbalovou Spartou spot upozorňující na stále přetrvávající rasismus ve sportovním prostředí.

<https://www.youtube.com/watch?v=XP9U3FBjp60&t=5s>

Patrik Vrbovský (Rytmus) natočil klip věnovaný rasismu.

https://www.youtube.com/watch?v=J91ti_MpdHA

Alica Keys natočila videoklip, který pracuje s tematikou síly žen.

<https://www.youtube.com/watch?v=QGJuMBdaqlw>

Videoklip Katy Perry se natáčel v Budapešti a upozorňuje na dětskou šikanu a skutečnost, že všichni jsme si rovni bez ohledu na orientaci, barvu pleti nebo náboženství.

<https://www.youtube.com/watch?v=XwMITfK8vhc&t=32s>

David Beckham: Tetování jsou znaménka, která často představují zvláštní vzpomínky, ale miliony dětí nesou znaménka, která si nevybraly – a která vydrží po celý život. Fyzické, sexuální a emocionální zneužívání je rozšířené a miliony dětí na celém světě zažívají násilí ve svých domovech, školách, v online prostředí a ve svých komunitách. Násilí na dětech není nevyhnutelné. Je možné prolomit začarovaný kruh násilí, které je na chlapcích a dívkách páchané.

https://www.youtube.com/watch?v=_mnZa7jgkug

Mít dětství by mělo být právem, ne výsadou. Orlando Bloom (velvyslanec UNICEF) mluví o tom, proč je naší společnou odpovědností dělat více pro děti zapletené do konfliktů a přírodních katastrof.

<https://www.youtube.com/watch?v=Azma-bPeD7o>

Hvězda světového popu Katy Perry byla 3. prosince 2013 jmenována vyslankyní dobré vůle UNICEF. U příležitosti připomenutí této příležitosti UNICEF vytvořil video, které ji ukazuje při práci – a hře – s dětmi z celého světa.

<https://www.youtube.com/watch?v=jrdloURDM1w&t=33s>

Světové hvězdy se vyjadřují k problematice HIV/AIDS.

<https://www.youtube.com/watch?v=HsgAq72bAoU&t=9s>

Herec Ashton Kutcher a první prezidentka a generální ředitelka pro lidská práva Elisa Massimino vypovídají na slyšení Výboru pro zahraniční vztahy o úsilí ukončit moderní otroctví a obchodování s lidmi.

Odkazy na kampaně:

<https://www.joyfulheartfoundation.org/programs/education/no-more/psa-campaign/no-more-excuses-male-survivors-series>

<https://www.nationalheraldindia.com/india/violence-against-children-is-unacceptable-unicefs-celebrity-advocate-ayushmann-khurrana>

<https://myjoyonline.com/celebrities-join-stop-violence-against-children-campaign/>

<https://www.sn124.com/truelove/archive/16-days-of-activism-20170728-9>

<https://pagesix.com/2015/12/02/kim-kardashian-and-madonna-battered-for-domestic-abuse-campaign/>

PŘÍLOHA 7 Dotazník

Dotazník mých domněnek o druhém člověku:

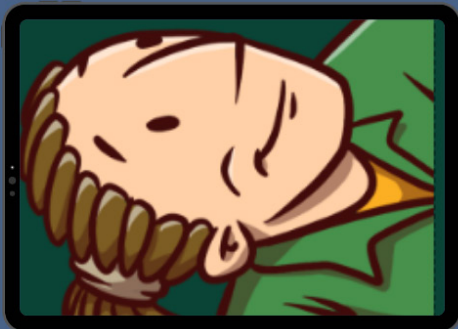
- Odkud pochází?
- Má nějaké sourozence? Kolik?
- Jakým způsobem se dopravuje do školy?
- V čem chodí oblečený/á?
- Jaký má vztah ke škole/vzdělávání?
- Má nějaké záliby/koníčky? Jaké?
- Jak se stravuje?
- Co dělají jeho/její rodiče?
- Co má rád/a za knihy/filmy/seriály?
- Jakou hudbu rád/a poslouchá?
- Jaký má vztah k náboženství?
- Jaké má názory na současnou společnost?
- V co doufá do budoucnosti?

PŘÍLOHA 8 Diskuse ohledně zveřejnění dvojportrétu

Otázky na zamyšlení / do diskuse:

- Během práce jste pravděpodobně zjistili, že problematika tolerance/netolerance je nejednoznačná z historického i současného hlediska a může tvořit konflikty. Jakým způsobem je podle vás vhodné se k těmto otázkám vyjadřovat?
- V případě, že svou práci zveřejníte, jaké mohou být reakce ostatních?
- Postavíte-li se na stranu některé menšiny, můžete tím vystavovat i sebe určitým nepříjemnostem (nenávisť/nebezpečí/posměch). Dostali jste se někdy do takové situace?
- Pokud nechcete plakát zveřejnit, co myslíte, že je důvodem?

Kryštof

Kryštof byl na maloměstě celkem výraznou osobou. Díky dredům, které si pečlivě upravoval a zdobil barevnými gumičkami, si ho všichni lehce zapamatovali. Lidé Kryštofa často viděli se sluchátky v uších, na ostatní reagoval bez povšimnutí. Kryštof měl ale rád umění a graffiti. Jednou čekal na lavičce na zastávce vedle nového graffiti a vysypaného koše. Co si asi mysleli kolemjdoucí?

Hugo

V jednom nenápadném městě žil teenager jménem Hugo. Byl to teenager s výraznou osobností a s odvážným smyslem pro módu. Vždycky se oblékal jinak než ostatní. Jeho šatník byl plný barevných vzorů, neobvyklých kombinací a zvláštních doplňků. Netrvalo dlouho a jeho originální oblékání přilákalo pozornost ostatních lidí.....

Ahmed

Když Viky začala chodit s Ahmedem, všechno vypadalo skvěle. Poslouchali společně hudbu, procházeli se městem a smáli se stejným věcem. Prostě si užívali společný čas. Co se ale stalo, když se ostatní dozvěděli, že spolu chodí...

Esmeralda

Když se Róze, spolužačce Esmeraldy, ztratil telefon, začala se ve třídě šířit neklidná atmosféra. Róza byla zoufalá, protože byl telefon drahý a měla na něm všechny zprávy a fotky. A k tomu další den viděla Esmeraldu, jak přichází do školy a má v kapse mobil, který se až nápadně podobal tomu jejímu. Rychle utekla, aby ji Esmeralda neviděla a přemýšlela, co si počít...

Petr

Krásné slunečné odpoledne úplně vybízelo k tomu zajít si na skvělou kávu. Tenhle nápad měl i oblíbený učitel Petr. Po škole pozval svého přítele na nejlepší ledové kafe ve městě. Co se ale nestalo. Markéta, maminka jedné z žaček, učitele viděla, jak sedí pod slunečníkem, popíjí kávu a drží svého přítele za ruku. Petra měla ráda a vždycky ho považovala za příkladného učitele. Tohle opravdu nečekala...

Markéta

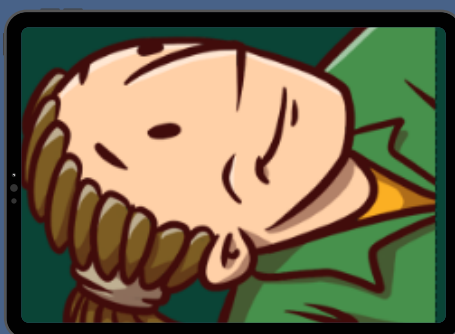
Róza

Denis

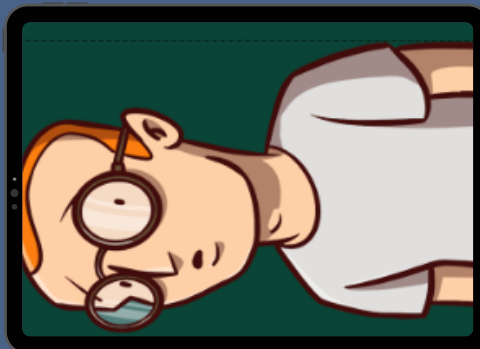
Kryštof

Anička

Aleš

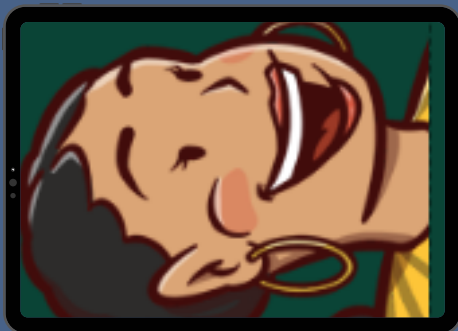
David

Tonda

Esmeralda

Ahmed

Ladislav

Viky

PŘÍLOHA 10 Podobizny

Hugo

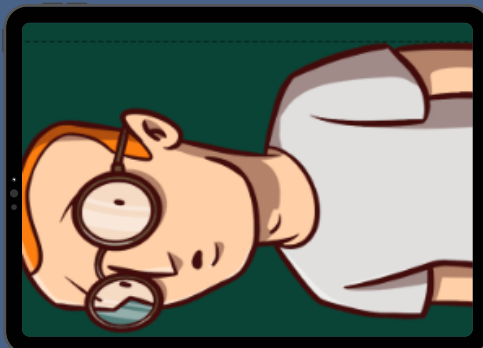
Petr

.....

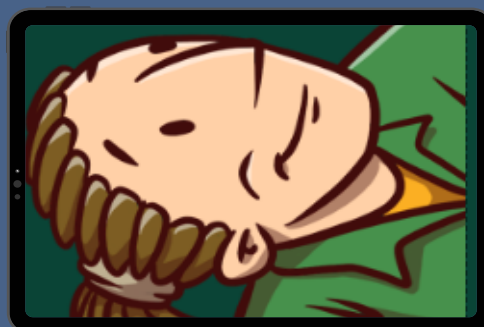
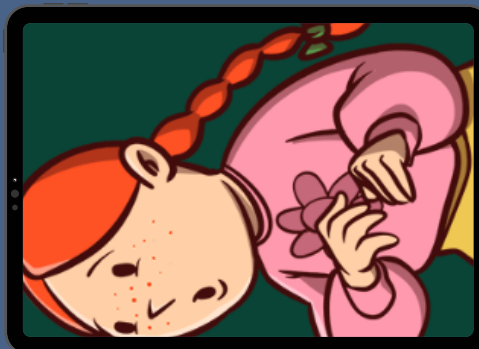
.....

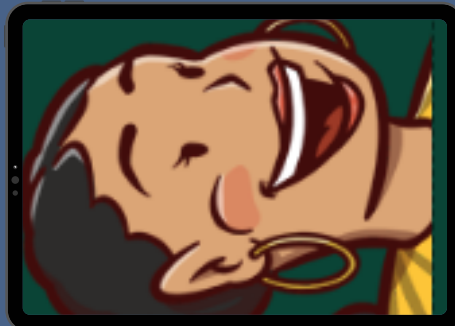
PŘÍLOHA 10 Podobizny

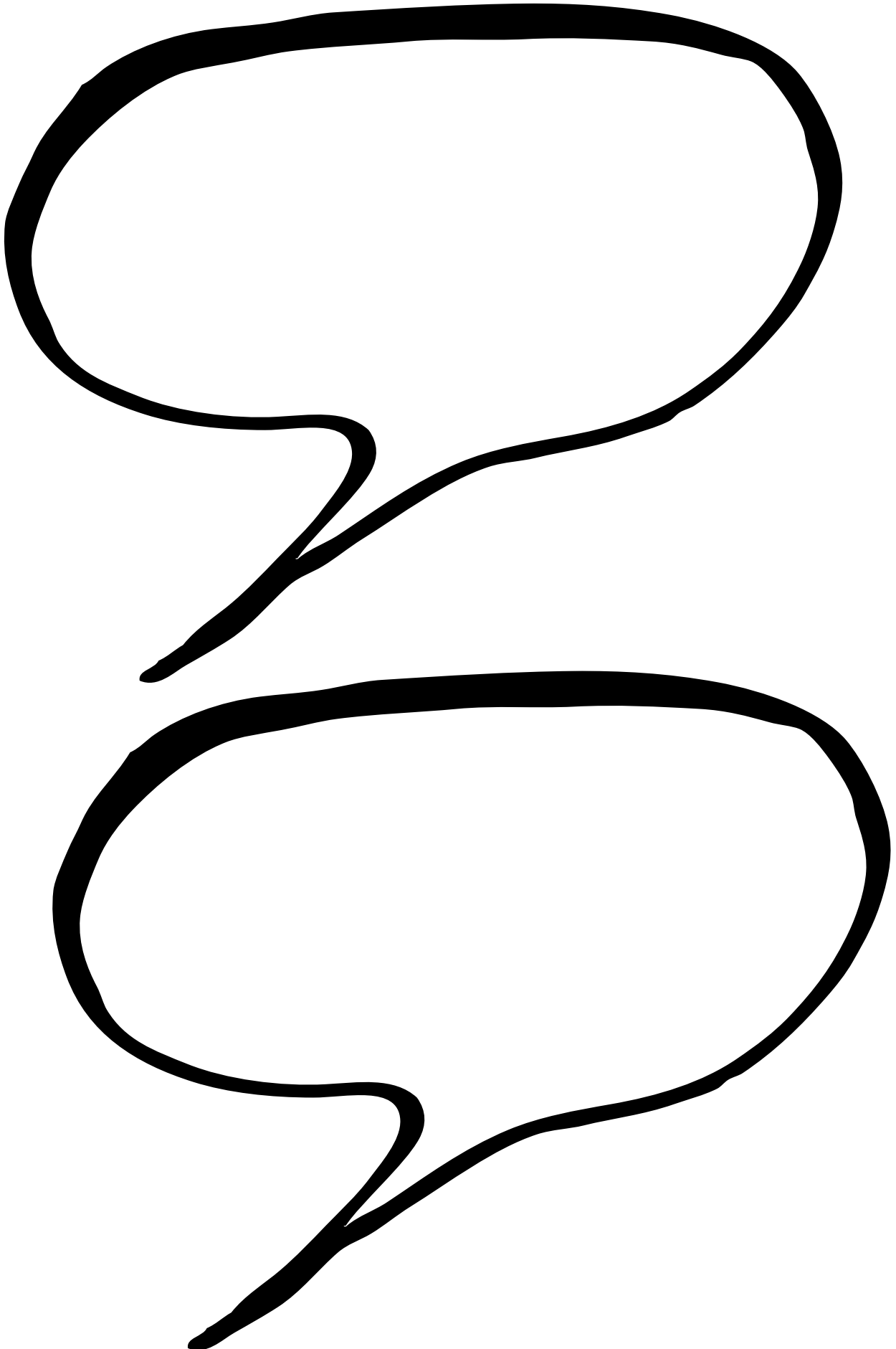

PŘÍLOHA 10 Podobizny

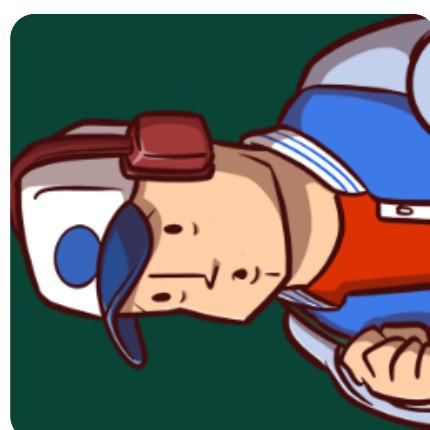

PŘÍLOHA 10 Podobizny

PŘÍLOHA 12 Postavy k pracovní verzi komiksu

PŘÍLOHA 12 Postavy k pracovní verzi komiksu

PŘÍLOHA 12 Postavy k pracovní verzi komiksu

PŘÍLOHA 13 Diskuse ohledně zveřejnění komiksu

Otázky k zamyšlení:

- Myslíte si, že jsou témata předsudků a diskriminace v současnosti aktuální?
- Zamyslete se nad tím, jakou skupinu lidí by vaše práce mohla nejvíce oslovit.
- Co můžete zveřejněním zjistit?
- Jaké jsou výhody i nebezpečí zveřejnění vaší práce na sociálních sítích?

